

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitászor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, április 15.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Még egy román hang.
A képviselőház ülése.
Ferradalom Belgiumban.
Szencsáció a külpolitikában.
A somogyi nábob végrendelete.
A kajaend-barakonyi vasút.
Visszaélések a csödtömeg-eladásoknál.
Óriási vihar Berlinben.
A nagyváradi klerikális tüntetés.
Művészet Aradon.
Városi könyvtár Makón.
Tárca: A leány. Írta: Kazár Emil.
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Írta: Catulle
Mendés.

Még egy román hang.

Arad, április 14.

Ki lesz Goldis utóda? . . . ez a napi kérdés, amelyre most még nehéz határozott választ adni, mert úgy a Hamsea, valamint a Mangra-pártiak a biztos győzedelmet hirdetik, ép ily fogással élnek az újdonsült jelölt — Papp Ignác — hívei is.

Mi a véleménye a román egyház vezérférfiainak a helyzetről, azt olvasóink tudják.

Tudósítónknak ma alkalma volt egy pártonkívüli románnal beszélni, aki így adja elő a dolgot:

Komoly jelölt a három, esetleg öt közül csakis — Hamsea Agoston, a h.-bodrogi kolostor apát-főnöke lehet.

Persze ezen kitüntetés a román tuzók nem látnák szívesen, mert akkor elesnének a husos fazekaktól, amelyeket oly

ügyesen tudtak megkaparítani a megboldogult püspök jóhiszeműsége folytán.

Mangra vikáriussá való választása óta a tuzók vezették az egyházmegye ügyeit, ennek a legnagyobb szerencsétlenségére. Az általánosan érzett szaturálás buktatja majd el a tuzókat a közeli püspökválasztásnál és vezetni győzelemre a Hamseapártot. Ezen párt emberei mindazokat, a kik vakon nem engedelmeskednek nekik, üldözték a végletekig, nem riadva vissza semminemű eszköztől.

Megkezdették a boszuállást, rombolást a központi intézeteknél és végezték az utolsó falusi plébánián.

A tanítóképző- és papnevelő-intézetek igazgatóját és érdemesebb tanárait lemondatták vagy kényszerítették a zárdába való bevonulásra, az itt maradottak közül az érdemesebbek folytonos zaklatásoknak vannak kitéve.

Hamsea igazgatósága alatt a központi iskoláknál rendszeren 10—12 tanár működött, a tuzók igazgatósága alatt három tanár van, egy nyugdíjazott községi jegyző és egy néhány (5—6) papnöveldei növendék tart előadást.

A képzőbeli tanterv előír a paedagogiai tárgyakból hetenkint 16 órát és itt alig 8 órát tartanak meg úgy a papnövelésben, valamint a tanítóképzőben. Ez Csorogár igazgatóságának első gyümölcse.

A hazai, világtörténelem és az alkotmánytanra heti 7 órát szánnak, hogy csak ezt emlitem, teljesen hallgatva a magyar nyelvről. A hazai történelmet és

alkotmánytant, — azelőtt Csorogár tanította, — most egy Ausztriában nevelkedett fiatal lelkész tanítja, aki nem ismerheti a mi viszonyainkat. — Csorogár ur nem merete másra bízni ezen tanszéket? Vajjon a budapesti egyetemen végzetek közül történelmet egy se hallgatott?!

A többi tantárgyakat heti 36 órában tanítják és így nem tanítanak Csorogár igazgatósága alatt hetenkint 80—130 óráig, ez oly óráhiány, mely méltán felháborít minden hívőt, az ilyen tanítást, illetve nem-tanítást megelégtünk. Azt nem tudjuk, hogy a kir. tanfelügyelőség milyen intézkedéseket tett ezen visszasságok gyors és hathatós szanálására.

Ne az képesítsen valakit tanítói állásra, hogy Csorogárnak rokona avagy pajtása, hanem a rátermettsége; ezért unta meg az egyházmegye a tuzók kormányzását és mondogatja most: „Hamsea, jöjjen el a te országod!”

A tanítóképzőben mindenki tanít, aki cimboráskodik a Csorogár-klikkel. Romániából ideszakadt emberek tanítják a hazai történelmet és alkotmányt, anyanyelvet és más tárgyakat. Gimnáziumból hazafiatlanságuk miatt kizárt növendékek világoztatják fel elméiket és így bátran mondható el, hogy a tanítóképzőben a „Tribuna Poporului” című tuzó lap szerkesztőse dominál. Ezeknek a megszüntetését követeljük a mindenkori püspöktől, jelenleg a püspökség új intézőjétől. Legyen erélyes ezen rövid interregnuma alatt,

TÁRCA

A leány.

Írta: Kazár Emil.

Husz éve mult már, hogy Tenkei György nem járt ezeken az utcákon, ahol most, a szép tavaszi napon megnéz minden házat, sőt ablakot is és negyedóránként hallja a vigyázó lakonyból az ór tülkörését. Alig változott valami. Az eperfák és jegenyefák megvannak és úgy tetszik, nem nőttek magasabbra. A követ még most is olyan rossz és a kapuk alól folyócskákban csurog az utcára a szappanos lé. Még megvannak az ablakon a kosaras rostélyok a muskátlival, a sárga violával, rezedával és hónapos rózsával. — A barátok templomának parkányán ott bugnak és tülekednek a galambok.

A kisvárosok nehezen alakulnak át. Egy-két ház fölépült, nagyobb lett; megint egy pár cseréptető alá került. De mégis a régi jó ismerős minden. A pék házán az oroszlan máig is kegyelettel tartja a peracet. Az emberek, akik az utcán járnak, ám ismeretlenek. Az ablakokban nincsenek az ismerős arcok. A néni, a ki ott szokott varrni, ki tudja, hová lett azóta. És az a szőke fejecske, meg a barna? Ah, ha most benyitna itt a száraz kapun, csaholna-e

a Barkus, ott találna-e szép sorjában a leánereket?

Amott a szín tetején páva szokott pompázni. Nincs már. Ott a gyümölcsös kert fái közül hallatszott, a mint a kalapos egész nap csergetett. A kovács műhelyében sem kalapálnak; a falon látni sem lehetett többé, milyen füstös volt. Most valami kereskedő árul benne mindenféle portékát.

Ez a hosszú ház nem változott semmit, csak más színre meszelték. A zsáruk akkor zöldek voltak, most fehérek. A csipkefüggönyök helyett sávos tuniszi függönyök. És ugyan kiket lehet látni az ablakoknál? Három leány ott szokott ülni délután; varrt, himzett. Egy kis szőszke gyermeket lehet látni, a mint ólom katonákat álligat a párkányra. Ki lehet? Kie lehet?

Tenkei György lassan megy el a ház előtt fölneéz minden ablakba. Atmegy a tulsó oldalra is, újra végig nézni. Valamikor, régen, meglátsította itt a lépteit és boldog volt, ha nagyot köszönhetett. Néha, az alkonyati órákban, mikor nyitva álltak az ablakok, beszélgetett is.

— Ah Máli! — tör ki belőle az emlékezés.

A szép, egészséges lány: oda képzeli a fehér csipke-függönyök közé. Az ablakban virágok, a párkányon hófehér vánkos. A belső falon a kanári. De hogy a szép lány nincs ott, szín-

te várja, hogy megszólal a zongora Csöndes azonban a szobában minden. A ház nem ragyog többé, nem szól semmit. A némasága olyan fájdalmas.

Egy kis, könnyű sóhajjal megy tovább. Máli régen férjhez ment, semmi titokzatossága sincs a sorsának.

— De annyi bizonyos, hogy kacérkodott velem. Sőt azt hittem, szeret. Azért mégis csak férjhez ment. Pedig magam is forgattam valamit a fejemben, csak hogy még nem voltam készen, nemcsak a szívem forrt, hanem a fejem főtt, hogyan jutok föl valami székérre. Máli az alatt szépen itt hagyott. Jól ment férjhez, tudom. — Azt mondják az apjának volt sürgős ez a házasság. A parvarba! Mi közőm hozzá! Menjünk tovább. Szeretnék már valami ismerőssel találkozni. Ment tovább az utcákon, ahol oly régen nem járt már. Husz esztendő után az ember nem igen talál ismerősökre. Egy egy ablakról úgy tetszik, hogy ismerte valamikor. — De mindenki idegenül néz rá.

Egy szép, szőke leány jön vele szemközt. Tenkei arcát hirtelen pirosság fogja el. Köszön és a leány mellé lép.

— Pályi Máli kisasszony . . .

A leány megütközve tekint rá, hirtelen végig néz rajta.

— Ráismertem az édes anyjáról, — folytatta Tenkei.

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

hogy a legközelebbi üresedésnél mint fontos tényező szerepelhessen.

Szüntesse meg a szentszéknél ama visszás dolgokat, hogy ne ujságot irjanak és olvassanak az urak, hanem dolgozzanak.

Mangra vikárius politikai multja és jelenlegi barátai sok kellemetlenséget zudítanak saját és püspöksége fejére, egyben elvesztette sok román előtt is tekintélyét, mert ő maga tagadja meg politikai multját. *Papp Ignác* ismeretlen volta kizár mindenféle kombinációt és a zsinati józan elem azon lesz, hogy Hamsea megválasztásával az áldatlan állapotokat megszüntesse, az alapokat ne eméssze fel a püspök választók napidijaival és utiátalányaikkal, ne tegye ki az egyházat újabb rázkódtatásoknak, hanem nehéz kötelességérzetük teljes tudatától áthatva teremtsék meg a békét az aradi román püspökségben is.

Erre a többségre számít a románság éppen úgy, mint a magyarság, hogy a román-magyar testvéresülés léptein tovább is biztosan haladhassunk.

Vizsgálat az ökörmezői mandátum ellen. *Telky Gyula* gróf ökörmezői mandátumát petícióval támadták meg azon az alapon, hogy preszsió, fenyegetés és vesztegetések történtek. A Kuria *Paiss Andor* elnöklete alatt foglalkozott ma a petícióval és elrendelte a vizsgálatot, melyet a kassai tábla egyik bírja fog vezetni.

A tengeri szabadhajózás. *Hegedüs Sándor* volt kereskedelmi miniszter még a mult év elején oterjesztette a képviselőházban a „tengeri szabad hajózást üzö magyar kereskedelmi hajóknak állami segélyben és kedvezményben való részesítéséről” szóló törvényjavaslatot. A 16 szakaszból álló javaslat ellen nagy volt a rezszenus kereskedelmi körökben és az egyes bajóvállalatok is kifogásoltak. Az ellenvetéseket a képviselőházban is felhozták még az *Adria* javaslat tárgyalása alatt. *Hegedüs* aztán megígérte, hogy módosítani fogja a javaslatot. Az idej kereskedelmi költségvetés tárgyalásának folyamán *Horánszky Nándor* azt az ígérést tette, hogy a bizottságban tesz majd módosításokat. Most azonban — mint fővárosi tudósítónk értesül — *Horánszky Nándor* az egész javaslatot visszavonja, teljesen átdolgoztatja és csak ezután nyújtja be újból mindjárt a költségvetés letárgyalása után a háznak.

Még egy pillantást vet a leány a megszólítottjára, aztán egész földelülve mosolyog.

— Tenkei György ur. Ugy-e?

A leány 18 éves lehetett, Tenkei ötven felé jár. Soha sem látták még egymást. Pályi Málí mégis bizalmasan nyújtotta kezét.

— Tudom, hogy egészen olyan vagyok, mint a mama. En pedig Tenkei urat megismerem az arcképéről. A mama is gyakran emlegette. Bizonyosan megőrül önnek. Most jött? Meddig marad? Jöjjön velem, baza vezetem.

Husz év előtt ilyen volt Málí, ilyen szép. A hangja is úgy hallatszik, hogy elvarázsolja Tenkeit. Most is megbizonyosodik újra, hogy méltó volt szeretni azt a leányt, aki tökéletes képmásában ragyog itt. A szives üdvözlés, az öröm, mely arcáról, a hangból, a fiatal szépségből szól hozzá, csodálatosan meglepő édes, őszinte és a szívéhez szóló. Tenkei meghatva tartja kezében a keztyüs kis kezét. A régi érzés végig járja egész valóját, megrendül, mint ha fakadoznék langyos tavaszkor, harmatban, napfényben. Mintha megifjodnék.

A másik Málí ilyen örvendezve, ilyen melegen fogadta egyszer, mikor hetekig tartó betegség után először találkozott vele.

— Nem fogunk szólni semmit a mamának, csak elébe állunk — szolt ismét Málí gyermeke vádaman. — Kíváncsi vagyok, hogy ráismer-e? Sokszor emlegeti. Jöjjön, siessünk. Nem messze lakunk innen.

A második összeférhetlenségi zsüri. Szerdán, e hó 16-án ül össze a képviselőházban a második összeférhetlenségi zsüri, amely ezuttal a *Lendl Adolf* rékási képviselő összeférhetlenségi ügyében ítélkezik. Az elnökség ma küldte szét a meghívókat az összeférhetlenségi nagy bizottság 80 tagjának, akik közül az elnök 12 rendes és 2 pótagot sorsol ki a szerdai ülésben.

A verbói mandátum. A Kuria ma foglalkozott lefolytatott vizsgálat alapján *Valasek János* tót nemzetiségi képviselő mandátumával, melyet *Hazenfeld dr.* és társai nemzetiségi izgatás címén megtámadtak. A Kuria tárgyalás alá vette a kihallgatott tanuk vallomásait, melyek egyrésze terhelő, másik része mentő *Valasek*ekre nézve. A terhelő tanuk vallomása szerint *Valasek* programbeszédében panaszolta a tótok elnyomatását, sürgette a tót iskolák felállítását s végül így szolt: „A magyarok menjenek vissza oda, a honnan jöttek, Ázsiába.”

Uj petíció. A Szolnokon képviselővé választott *Kiss Ernő dr.* ellen *Bohács Ferenc* és 15 társa petíciót adott be a Kuriához, a melynek második választási tanácsa a kérvény tárgyalását május 13-ára tűzte ki.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, Április 14.

Ballagi Géza kezdte meg ma a kultuszvitat tárgyilag, érdekes, szép beszéddel.

Általános nagy érdeklődést keltett a *Werner Gyula* beszéde, a melyben a nemzetiségekkel, különösen pedig a szászok viselt dolgaival foglalkozott. Valósággal leleplezésszámba mentek egyes kijelentései, a melyek nagy részét általános helyeslés fogadta.

Gróf Benyószky Sándor és *Vertán Endre* beszéltek még.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: *Dániel Gábor* alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: *Szél Kálmán* miniszterelnök, *Wlassics Gyula*, *Darányi Ignác* és *Cseh Ervin* miniszterek.

Elnök több kérvényt mutat be.

Következett

A vallás- és közoktatásügyi költségvetés.

Ballagi Géza a miniszter bevezető beszéddel foglalkozik. A tanítói nyugdíjörvény revízióját szükségesnek tartja és azt örömmel üdvözlí. A jogi szakoktatás reformjáról szolt. A dolog lényegére nézve *Szemere Miklós* és *Szivák Imre* szavaival egyetért, de csakis *Szivák Imre* konkluzióját fogadja el. Kijelenti,

Csacsogva vezette tovább a leány Tenkeit.

— Hanem a papa nincs itthon. Tegnap utazott et három napra. Ismeri a papát?

A viszontlátás még sem úgy történt, mint Málí kisasszony képzelte. A mama nem volt otthon. Sebaj, mindjárt megjön, csak a boltba ment. Szórakozásul a kisasszony elébe tett egy arcképes albumot.

— Ebben tartja a mama a régi ismerőseinek arcképét. Bizonyosan Tenkei ur is sok ismerőst talál köztük. Ezek itt legelől a nagymama, a nagypapa. Aztán ez . . . Ugyan ráismer? Egy kicsit én hozzám is hasonlít.

Ez a mama képe, hogyne ismert volna rá Tenkei.

— Most következnek az ismerősök. A mama abban a rendben tette az albumba, hogy melyik a régebbi ismerős. Ez ön, ez is ön, a harmadik is.

Az egyik még gyermekkori képe Tenkeinek.

Tenkei egy kis izgatottsággal végig pörgeti ujjai közt a nagy albumot.

— Valamennyi arcképet ismer a kisasszony?

— Dehogy ismerem, csak némelyiket, a kikről a mama néha beszélni szokott. A kik hozzájuk jártak, akikkel együtt tanult táncolni. A kikkel valami történt. Például a fiatal urral, aki egy fehérszakadás után mamáéktól nem tudott haza menni a szőlőből, mert a víz

hogy hiva a felsőbb oktatás decentralizálásának. De nem tartja szükségesnek új egyetem létesítését, hanem a régi szaki kolák felkarolását sürgeti. Ezeknek történelmi multja, nemzeti missziója megérdemli azt, hogy őket a jövőben is felkaroljuk. A decentralizáció mellett érvel. Felhozta, hogy a jogi-pálya nincs tulzsufolva, hiszen jogászaink alig teszik le az abszolutoriumot, mindjárt kapnak alkalmazást ügyvédi irodákban. A tulzsufoltság csak látszólagos és ezt a látszatot az idézi elő, hogy egy pontban koncentráldók az ifjuság. Ha a vidéken is vonánk egyetemeink, a tulzsufoltság látszata is elmulna. Epen a központi egyetem tulzsufoltsága az oka annak, hogy az ellenörzés nem gyakorolható és így jogvégeztet proletariust nevelünk. A meglevő szakisiskolák mindennel fel vannak szerelve, amelyek az egyetem alapjául szolgálhatnak. Ezek fokozatos fejlesztésével vidéki egyetemek létesítése nem kerülne az államnak nagy költségébe. A vidéki egyetemeknek nagy fontosságáról és hasznáról beszél. A tanárok a vidéken több időt fordíthatnak tanulmányaikra, az ifjuság elvonatattik a politika hullámaintól és egyedül tanulmányainak élhet. Azért a vidéki szakiskoláknak egyetemekké való fejlesztését ajánlja. Az 1848: XX. t. o. re vonatkozólag megjegyzi, hogy az nemcsak a felekezetek érdeke, melyet támogatni kell. Felhozta, hogy a felekezetek terhe elviselhetlenné vált és ezért az állam segélyére van szükség. Ebben bizik, azért a költségvetést elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Gróf Benyószky Sándor a népoktatásra fordított költségvetést kevésnek tartja. Felhozta a néptanítók szomorú helyzetét és annak javítását sürgeti. Az 1848: XX. cikkre vonatkozólag megjegyzi, hogy az nemzeti érdeket szolgál és a felekezetek bajait orvosolni van hivatva, azért *Veress József* erre vonatkozó határozati javaslatát elfogadja.

Werner Gyula a népoktatásról, és annak fontosságáról beszél. A népoktatás fejlesztése egyik legfontosabb állami feladat. Ezt bizonyítja az, hogy az angol költségvetés egy tized része a közoktatásra fordítatik. Dánia költségvetésének $\frac{1}{14}$ része a közoktatásra esik. Nálunk sajna csak $\frac{1}{20}$ része költségvetésünknek a közoktatásügyi költségvetés. Ezt nem azért emliti fel, mintha fegyvert akarna novácsálni a költségvetés ellen, ezzel csak azt akarja igazolni, hogy e költségvetés elfogadása mennyire hazafias kötelesség. A közoktatási államosításáról beszél és azt szükségesnek tartja, mert az iskola a műhelye a nemzeti politikának. Csakhogy ezzel szemben 300 éves történelmi tapasztalatra utal, mely arra int minket, hogy minden önkormányzatot tartuk fenn, az iskoláét is, ha nem szolgát menedékül nemzetellenes törekvéseknek. Oly eljárást tart szükségesnek, hogy minden iskolának autonómiaja, mely a hazafiságot, a magyar nemzeti szellemet ápolni nem tudja, vagy nem akarja, tehát gyá-

elvitte a hidat a patakról. Meg az a fiatal ur, aki egy majálison a dragonyos hadnagygyal a hogy is mondjam . . . összeszólkkozott. Meg is vityak. Megvan-e még karján a vágás helye? Nem volt sulyos seb ugy-e. És mondja, Tenkei ur, mondja . . . Ugye a mamáért történt? Mert én azt képzelem, s nekem olyan nagyon tetszenék, hogy a mamáért duelláltak. De a mama mindig azt mondja, hogy nem tudja, mit követett el a dragonyos.

— Ah, kisasszony, tánc közben történt valami.

— És a mama?

— Semmit sem tudott. Nézzük tovább a képeket.

Nézték tovább. De Málí kisasszonynak egyikről sem volt valami mondani valója.

Már félóra elmúlt. A mama még sem jött haza. Málí kisasszony egyszerre hirtelen a zongorához ült.

— Hallgassa csak Tenkei ur.

Egy lépéskor kezdett játszani.

Tenkei a széken előrehajolt, úgy hallgatott pár pillanatig. Aztán fölállt, a leány háta mögé állt, s fojtott, — halk hangon énekelni kezdett.

— Ki tanította a kisasszonyt erre a nótára? — kérdezte Tenkei.

— A mama. Azt is megmondhatom, hogy ön akkor este ezt énekelte, mikor a felhőszakadás

moltalan, vagy gonosz, azok önállósága elvé-
tessék. A nemzetiségi iskolákban nem fordít-
tatik elég gond a magyar nyelvre. Ennek az
az oka, hogy a felekezetek által alapított isko-
lák nyelvét az alapító maga választja meg.
Azért örömmel üdvözölte az ezt szabályozó mi-
nisteri rendeletet, de még radikálisabb intéz-
kedésekre van szükség. A nemzetiségi iskolák
a hazafias szellemet, mely az iskolában okvet-
lenül szükséges, valósággal elsikkasztják. Az
alsóbb iskolákban az időhiányt hozzák fel okul,
azért, hogy a magyar nyelvet és történelmet
nem taníthatják, a felsőbb iskolákban pedig
egyenesen meghamisítják a magyar történel-
met, és így megmérgezik az ifjuság lelkét. A
magyart úgy tüntetik fel, mint egy nemzetisé-
get ezen országban, mely a tizedik helyen áll,
s mely után csak a cigány és görög következik.
Felemlit egy száz történelmi tankönyvet, mely
Caraffát igazságosnak tünteti fel.

Vészi József: Homlokon csókolják a hóhért.

Werner Gyula: ... ki nem volt előítéletesebb,
mint a rebellis Magyarország, melyben Rákócy
nagyra-vágyónak van feltüntetve, akit nagyra-
vágyás ösztönzött a kormányellenes összeeskü-
vésre. Buda visszafoglalásáról csak annyit mond,
hogy 8000 brandenburgi volt jelen az ostrom-
nál. De hogy magyar is vett volna részt e fon-
tos küzdelemben, ezt nem tartja érdemesnek
megemlíteni. Es ezt a könyvet az erdélyi evan-
gelikus lutheranus főiskolákban és a gimnázium-
ok 8-ik osztályában használják.

Lengyel Zoltán: Ki engedi ezt meg?

Werner Gyula: Ez a könyv azt akarja fel-
tüntetni, hogy a magyar csak nemzetiség és a
magyart magyarisnak mondja. Az ilyen állapo-
tot orvosolni kell. Attér az orvoslás módjára.
Revizió alá kell venni a nemzetiskolákban hasz-
nált összes tankönyveket, még azokat is, mely-
eket a közoktatásügyi tanács approbált. Mert
van ezek közt is olyan világtörténelem, mely
22 sorban végez a magyar ezeréves történelem-
mel. A magyar nyelv hathatósabban tanítandó,
több órán át kell tanítani, és a törvényt kö-
vetni, mely előírja, hogy annyi órán át kell
tanítani a magyar nyelvet, amennyi annak
teljes elsajátítására szükséges. A főigazgatói és
tanfelügyelői állásokat reformálni kell. Járási
tanfelügyelőségeket kell szerveznünk. Ezeket
tartotta szükségesnek elmondani. Ő bizik a
kormányban, amelynek elnöke szép szavakkal
kijelentette, hogy az igazságot kereste és ér-
vényre juttatta, a jót elősegítette, a rosszat el-
nyomta.

Krasznay Ferenc: Magától a hízelt soha
el nem utasította. (Elénk derűtség és taps a
szélabalon.)

Werner Gyula: Ha valaki mai beszéde után,
melyben a nemzet érdekeiről szól, őt hízelt-
nek mondaná, annak megjegyzésére felelni ér-
demesnek nem tartja. Ő békét akar és nem
harcot, azért visel háborút olyan intézmények
ellen, melyek a békét késleltetik. Semmi más

miatt nem mehetett haza. A mama mondta,
hogy szép hangja volt Tenkei urnak De most
nem akar énekelni, csak dűnyög. Még egyszer
eljátszom, ha jobban énekel.

Tenkei pillanatról-pillanatra erősödő han-
gon kezdi énekelni. Mái kisasszony elégedet-
ten nézett rá vissza. Egyszerre hirtelen abba
hagyta a játékot és felugrott.

— Itthon a mama!

Egy még mindig szép, hízásra hajlandó
asszony állt a szoba közepén. A leány össze-
vissza csókolta.

— Vendégünk jött mama. Ismered ugy-e?

Tenkei meghajította magát és kezét csó-
kolt. A kövéres kezét egy kissé a magáiban
tartotta. Egy gyöngye szorítást érzett,

— Isten hozta Tenkei György!

Mái kisasszony fecsegve adta elő, hogy mi
történt.

A vendégnek jól esett elnémulni ezalatt.
A mama szemközt ült vele, lassan letette ka-
lapját, lehuzogatta kesztyűjét.

Tenkeit valami kéjes érzés fogta el, mint-
ha régi ismerős, kedves helyhez ért volna, ahol
jól ismert mindent, ahol a sűrű fák közt hogy
szent kép is van, csak azok tudják így távol-
ból, akik ajtatoskodni járnak oda.

mellékgondolata nincs, mint a béke, és ha ta-
lán akadnak majd, akik őt meggyanusítják,
megnyugszik abban, hogy a közpályán élők-
nek ez a sorsa. Aigasztalására szolgál majd
Kossuth Lajos szavai, hogy felül áll a képviselő
a személyes kegyelmen, mert magasabb
jutalom várja őt, mint amit földi jutalom adhat
a teljesített kötelesség tadata, a lelkiismeret
nyugalma. A költségvetést elfogadja. (Elénk he-
lyeslés és taps. Szónokot számosan üdvözlük.)

Vértán Endre a költségvetéssel kapcsolat-
ban a nemzetiségi kérdést hozza fel. Fejtegeti,
hogy bennünket veszedelem fenyeget, a nemze-
tiségi mozgalom mindaddig, míg a kultura ol-
vasztó hatása alatt be nem olvadnak a nemze-
tiségek a magyar nemzetbe.

Azért egyrészt a megígért 1000 magyar
népiskola felállítását sürgeti, másrészt a fel-
ügyelet megszigorítását követeli a nemzetiségi
iskolákban. Allamosítani kellene az egész nép-
oktatást. A költségvetést nem fogadja el.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Bauer a tanítók sorsának javítását kérte.
Bernáth Lajos az 1848. évi XX. t.-cikk vég-
rehajtását süögette.

Hellebronth arra kéri a kultuszminisztert,
hogy több goneyot fordítson a népnevelésre.
Ohajtja a vallásos nevelés ápolását és sürgeti a
tanítók fizetésjavítását.

A vitát holnap folytatják.

Forradalom Belgiumban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 14.

Belgiumban a revolverek, melyeket a sze-
ciálista hirlapok hónapok óta ezrivel osztogat-
nak előfizetők közt „jutalom“ gyanánt, töme-
gesen szólaltak meg.

Remélni lehetett, hogy a nemzet értelmi-
ségének imponáló fellépése nagyobb véron-
tás nélkül is kényszeríteni fogja a kormányt
arra, hogy engedjen; hogy a kamara többsége
megretten és az alkotmányrevizió tárgyalása
során törvénybe iktatja az általános szavazati
jogot, vagy legalább lényegesen enyhíti a mai
választási törvény reakcionárius jellegét.

De a klerikális kormány ravasz taktikával
élt. Hét havi indemnitást szavaztatott meg ma-
gának, úgy, hogy feloszlathatja a kamarát, az
általános választásokat a régi törvény alapján
ejteti meg és így ismét hosszú időre biztosít-
hatja magának a többséget a parlamentben.

Ez a taktika a szociálistákat annyira elke-
serítette, hogy több helyen a dinamitot szóla-
latták meg és holnap, hétfőn megkezdik az ál-
talanos sztrájkot.

Ezzel a forradalomnak, mely eddig politi-
kai természetű volt, szociális jelleget adnak.

A legutóbbi belgiumi eseményekről külön-
ben a következő táviratokat kaptuk:

Brüsszel, április 13.

A polgármester felhívást bocsátott ki, a
melyben a békés polgárokat sürgősen felszó-
litja, hogy ne keveredjenek a gonosztevők közé,
akik néhány nap óta megsemmisítik a magán-
tulajdont és fenyegetik az életbiztonságot. A
közrend helyreállítása megköveteli, hogy a za-
vargókat szétszórják, még pedig, ha szükséges,
erőszakkal. A polgárok támogatnák a hatóság-
okat, ha tartózkodnának attól, hogy kíváncsi-
ságból a rendzavarok közé vegyüljenek.

A rue St. Gluslayban este a tömeg tor-
laszt akart emelni és felszaggatta a kövezetet,
leszedte a házakról a cimtáblákat és eltörte a
gázcsöveket. A csendőrségnek sikerült a kísér-
letet megakadályozni. Eközben 40 embert el-
fogtak.

Az est folyamán történt összeütközéseknél
a tömeg mindenféle fegyvereket használt és min-
denféle tárgyakat dobált; a háztetőkről téglá-
kat dobáltak le és üvegekkel és kövekkel do-
bálták a csendőrséget és a rendőrséget. Hogy
hány embert ölték meg, azt nem tudni. Azt hi-
szik, hogy négyet vagy ötöt. Két ember súlyo-
san megsebesült. A könnyebb sebesülések szá-
ma renkívül nagy. A St. Pierre-kórház leg-

több betegszobájában külön ágyakat kellett föl-
állítani. A place St. Jean-ban történt a legtöbb
sebesülés, még pedig többnyire a lábba hatolt
lövések által. A legtöbb sebesült fiatal ember.
Egy asszonynak alsó állkapcáját zúzta szét egy
golyó. A hatóságok csak reggel 2 óra után
hagyták el a városházát. A polgárőrséget szin-
tén csak 2 óra után bocsátották el.

A Népházához vezető utcákat a rendőrség
szabadon tartja. Több embert letartóztattak.
Revolvereket és késeket találtak náluk. Az őrhá-
zak ablakait csukva kell tartani. A nyilvános
helyiségek üresek. A rue de l'Escalierben vagy
husz lövést tettek a csendőrökre. Egy ember a
tömegeből altestébe kapott lövést és egy csend-
őr fején megsebesült. Midőn a csendőrök a rue
Hautéban támadást intéztek, szintén revolve-
rekből lőttek rájuk. A csendőrök viszonzták
a tüzelést, miközben egy zavargót megöltek és
kettőt fején megsebesítettek.

A rue Hautéban a rendőrség folyton kény-
telen a nekitóduló tömegek ellen fellépni. A
sebesültek száma növekedik. Ez utcában dula-
kodás alkalmával vitriolt dobáltak a csendőrségre.
Egy embert, aki az ablakból nézett ki, egy
csendőr revolverlövéllyel eltalált, mire az ki-
esett az ablakból. Azt mondják, hogy az az
ember lőtt először. A rue Rollebeekben megse-
besülteket kórházba szállították. Számukat 89-re
becsülik. Számos letartóztatás történt. A rue
de la Violetteben éjjelkor heves összeütközé-
sek voltak. Midőn revolverlövés történtek, a
rendőrség és csendőrség fellépett a tömeg ellen.
Több ember puskatusütést kapott. Egy ember
lövést kapott oldalába, egy másik késszurással
sebesült meg.

Brüsszel, április 14.

Ma reggel az összes kőbányákban a mun-
kások beszüntették a munkát. A chorloisi me-
dence munkásai is a sztrájkolokkoz állottak.
Jelenleg mintegy 115000 ember szünetel. Csú-
pán a fémipari gyárakban dolgoznak még a
munkások.

A Népháza környékén lévő utcákban késő
este összeütközések voltak, a melyekben öt
ember megsebesült, egyikük halálosan. Tizen-
hat embert letartóztattak.

Szenzáció a külpolitikában.

(Albánia annektálása.)

Arad, április 14.

Kerülő uton, a messze Márványtenger
partjáról, Brüsszel kikötő városból érkezik
egy hír, amely bennünket a legközelebb-
ről, a legelénkebben érdekel. Az osztrák-
magyar monarchia nagy fontosságú akció-
járól, a közeljövő nagy világpolitikai ese-
ményéről ad hirt ez a távirat, mely a kö-
vetkezőleg szól:

Brüsszel, április 14.

Teljes beavatott körökből jelentik, hogy az
osztrák-magyar monarchia és Oroszország között
megegyezés jött létre aziránt, hogy Ausztria-
Magyarország Albániát annektálja. Intézkedés
történt arra nézve is, hogy Albánia közgazda-
sági kihatásai iránt az első lépések meg-
tétessenek. E célból egyik legnagyobb budapesti
pénzüntezetünk kiküldöttei, már e hó közepén
a Magyar-horvát gőzhajózási társaság külön ha-
jóján mennek Albániába, még pedig megfelelő
fegyveres erő kíséretében. A bank küldöttel
magukkal viszik a török szultán fermánját és
utjokban őket a szultán kavasza fogják ki-
sérni.

Albánia annektálása! — Ez mindenesetre
olyan hír, amelyről legnagyobb meglepetéssel
vehetünk tudomást. De ha visszagondolunk a
közelmúlt eseményeire, olyan jeleket találunk,
amelyek e hír valószínűségét nagyon is me-
gerősítik. Csak arra az egyezésre kell gondol-
nunk, amely monarchiánk és Oroszország közt
a Balkánra nézve már a múltban is létrejött s
amely megszabván mindkét állam érdekkörét,
azt bizonyítja, hogy az orosz politika monar-
kiánkkal békés uton óhajt megegyezni az euró-

pai Törökország felosztására nézve. Eszünkbe kell hogy jusson *Ferenc Ferdinánd* trónörökös minapi utazása is Pétervárra, amely semmi esetre sem volt tisztán udvariassági tény. De hogy a pétervári találkozón ilyen nagyfontosságú eseményt készítettek elő, azt legkevesbé se vártuk volna.

Albánia a Balkán egyik legforrongóbb tartománya. A hajdani Illiria földjén, 44000 kilométer területen, kóborló, pásztoréletre hajlandó nép él, amely állattenyésztést űz, földművelésre, a termények békés feldolgozására nem hajlandó. Pedig a Sar-Dagh, a Grammosz-hegységek lejtői, a teknőalakú, hatalmas fensíkok, melyek óriási zárt tavakat ringatnak, a Drina, Bojona, Devol folyók völgyei elég bőven ontják az őseréjű föld termékeit. Csak a tartomány északi, mocsaras része terméketlen, egészségtelen; a tenger felé lejtő déli részét a bűbajos Dél-olaszország éghajlata lengi be, de a magas hegyek és a nagy tavak lehellel mérsékeltebbé teszi a levegőt, mint Itália déli részén.

Mindenütt csak némi művelés kell a földnek és elég hálás; mindenféle gabonemű kalászairengenek síkjain és olajerdői mérföldekre terülnek el. A tengerparti magaslatokon azelőtt sűrű, rengeteg erdőségek terültek el; de évszázadokon át megirtotta azokat a fejsze. A legtöbb európai nagyhatalmasság, sőt Egyiptom is, az Albán erdők délceg sudaraiból építették hajóikat. De ha a tengerpart ma már kopár, pusztaság is: az ország belsejében még irtatlan, áthatolhatatlan őserdők bujasága is díszlik.

Ez a föld, melynek elfoglalására monarkiank készül. Fontosságát e lépésnek nem kell bővebben magyarázni. Hogy fogadja ez akciót és milyen állást foglal el vele szemben a magyar közvélemény: azt lesz még alkalmunk fejtegetni. És lesz alkalmunk megvilágítani azt is, milyen következményekkel, változásokkal járhat e nagyszabású cselekedet a világpolitikai helyzetben. Egyelőre bejelentjük ezt a kerülő uton érkezett nevezetes ujságot.

EGYESÜLETI ÉLET.

* Az országos vöröskereszt egyesület aradi választmányja folyó évi április hó 17-én csütörtökön d. u. 4 órakor a városbáza tanácstermében tartja évi rendes közgyűlését, melyre a tagokat tisztelettel és azon kérelemmel van szerencsém meghívni, miszerint a szönyegen lévő tárgyak fontosságára való tekintettel lehetőleg megjeleni sziveskedjenek. *Institoris Kálmán* s. k. elnök, polgármester.

(*) Felhívás. Az 1848-49. honvédegyletek orsz. bizottsága által Budapesten f. év május hó 20. és 21-én tartandó közgyűlésen részt venni szándékozó t. tagok felhivatnak, hogy ebcei szándékukat f. hó 19-ig az alólírott elnökségnél, esetleg *May Soma* egyleti jegyzőnél bejelenteni sziveskedjenek. *Simay István*, honvédegyleti elnök.

(*) Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár tegnap délelőtt a városbáza kistermében tartotta rendes évi közgyűlését a kiküldöttek élénk érdeklődése mellett. A múlt évi működésről terjedelmes évi jelentés, szárszámadás, vagyonmérleg, és statisztikai kimutatások tesznek tanúságot ezen humaus intézmény életrevalóságáról. A hatóság részéről jelen volt *Zubor Andor* iparhatósági biztos. A közgyűlést *Tenner Lajos* igazgató elnök vezette. Az évi jelentéseket *Sírka Károly* titkár olvasta fel, melyeknek tudomásul vétele után a közgyűlés egyhangúlag megadta a vezetőségnek a szokásos felmentvényt. A megüresedett helyeket választás útján töltötték be, s megválasztották igazgatósági tagoknak: *Neuman Adolf*, *Wappl Victor*, *Iszpravnik Gyula*, *Osztermann Imrét*. Igazgatósági póttagok: *Schuch Ferenc*, *Kóhn Aron*. Felügyelőbizottság: *Buday Gyula*. Választott bírósági póttagok: *Hesz Péter*, *Borbély János*.

A somogyi nábob végrendelete.

(A másfélmilliós örökség.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 14.

A somogymegyei *Hódosi* pusztán két évvel ezelőtt — 1899. évi május 26-án virradóra hirtelen hallálal kimúlt felsőöbri *Nagy Márton* dúsgazdag földbirtokos, akit Dunántul „somogyi nábobnak” ismert a nép. *Nagy Márton* agglegény volt. Pár évtizeddel ezelőtt a pécsi káptalan egyik nagyprépostjától tekintélyes vagyont örökölt, mire lemondott megyei táblabírói állásáról s a Hódosi-pusztán telepedett le, ahol a legnagyobb visszavonultságban élt. Egyetlen öröme a vagyon gyűjtés volt s hogy ezen szenvedélyének milyen kitartó sikerrel áldozott, igazolja a körülmény, hogy 76 éves korában bekövetkezett elhunytával közel másfél millió értékű vagyont hagyott hátra ingatlanokban, értékpapirokban és készpénzben.

A nábob halála rejtélyes körülmények között következett be. A körmendi pusztán, ahol unokaöccsénél *Nagy Ákos* földbirtokosnál volt látogatóban, 1899. május 23-án délben hirtelen rosszul lett. Harmadnap mulva már a hódosi kastélyban szélhűtés következtében meghalt.

A hagyatéki bíróság *Nagy Ákos* t, az elhunyt unokaöccsét nevezte ki a hagyatéki gondnokává. A nagyszámu rokonság, amely nem birt tudomással arról, hogy *Nagy Márton* végrendeletkezett volna, biztosra vette, hogy a milliós örökségen osztozkodni fog. Ezen reményükben azonban keserűen csalódtak, mert a hagyatéki tárgyaláson az elhunyt unokaöccse, *Nagy Ákos* földbirtokos, akivel a nábob anyyira rokonszenvezett, hogy nemcsak ebédre járt el hozzá, hanem még fiait is iskoláztatta. *Molnár József*, *Bellay István*, *Bellay Istvánné*, *Bellay János* és *Puré János* tanuknak valomásai alapján írásba foglaltatta a nábobnak halálos ágyán tett szóbeli végrendeletét, mely szerint összes vagyonát *Nagy Ákos* két fiára hagyta azzal, hogy a haszonélvezet az apát illeti holtanapjáig.

Azt is említette a végrendeletkező nábob ezen tanuk előtt, hogy készpénz vagyonát már életében elosztotta *Nagy Ákos* és ennek öccse ifj. *Nagy Ferenc* fővárosi háztulajdonos között. A tanuk előadása szerint május 26-án reggel a nábob még élt, amikor lovas küldönc *Nagy Ákos* t a halálos ágyhoz hívta. Az öreg ekkor csendes, elhaló hangon jelentette ki a végakarátát a tanuk előtt. Ezzel szemben a rokonnok, akik nem nyugodtak meg a szóbeli végrendeletben a cselédség suttogásaiból azt állapította meg, hogy a nábob már halva volt, akkor, amikor *Nagy Ákos* t áthívták s így nem végrendeletkezhetett ennek javára, valamint nem ajándékozhatta neki készpénzt sem.

Pár nap mulva a temetés után a rokonság előkelő tagjai feljelentést adtak be a pécsi kir. ügyésséghez *Nagy Ákos* ellen. Ebben azzal vádolták, hogy a végrendeletétét ő eszele ki, csak hogy a vagyont megkaphassa, továbbá, hogy a készpénzt és az értékpapirokat ellopta *Nagy Márton Wertheim-sz. krényéből*, mikor bement a szobába, hogy a halott öltöztetéshez szükséges fekete ruhát előkeresse. A feljelentésre *Finkei Pál* vizsgálóbíró letartóztatotta *Nagy Ákos* t, vele egy sorsban részesült öccse, ifj. *Nagy Ferenc* is, aki bátyjával együtt osztozkodott a nábob készpénz vagyonán.

A megindult bünyvizsgálat nemcsak Dunántul, ahol *Nagy Ákos* ismert ember, keltett méltán feltűnést, hanem az egész országban. A bíróság kihallgatta a szóbeli végrendelet tanuit, exhumáltatta és felboncolatta *Nagy Márton* holttemét. Pécs legelőkelőbb emberei: *Blas-*

kovits István pécsi táblai elnök, *Urbanovics Géza* nyug. törvényszéki elnök, akik szintén a rokonsághoz tartoznak, továbbá a nagy kiterjedésű család összes tagjai érthető kíváncsisággal várták a vizsgálat eredményét. A tábla rövid idő mulva szabadlábba helyezte a két le-tartóztatott testvért, de azért a vizsgálat egyre folyt ellenük.

Nagy Ákos Polónyi Géza ügyvédet bizta meg védeimével. Szabadlábba helyezése után a család nevében *Blaskovich István* egy hosszú 4 oldalos levélben azt az ajánlatot tette *Nagy Ákos* nak, hogy mondjon le örökségéről, akkor visszavonják ellene a panaszt. *Nagy Ákos* teljesítette is ezt a kívánságot, de védője *Polónyi* tovább vitte az ügyet. *Blaskovich* táblai elnök levele alapján azzal a kérelemmel fordult az igazságügyminiszterhez, hogy delegáljon egy más bíróságot az ügy eldöntésére, mert *Blaskovich* táblai elnök, akinek felügyeleti hatásköre a pécsi törvényszékre kiterjed, — érdekelt fél. A miniszter méltányolta ezt a kérelmet s az ügyet a pestvidéki törvényszék elé utalta.

A vizsgálat befejezése után a pesti kir. ügyésség *Nagy Ákos* t és a szóbeli végrendelet tanuit közokirathamisítás büntetével vádolta meg, a lopás vádját azonban elejtette. Az örökösök közül a lopás vádjára *Göcs Antal* vette át a pótmagánvádlói szerepet.

A pestvidéki ügyésség — az ügy áttétele után — nyilatkozatra szólíttatván fel, a vádképviselőle dolgában — újra átvette a pótmagánvádló által fenntartott, de a pécsi kir. ügyésség által elejtett lopás büntetékének vádját s a vizsgálat kiterjesztését kérte azokra az újabb végrendeleti tanukra is, akikkel *Nagy Ákos* a hagyatéki tárgyalás során bizonyítani akarta *Nagy Márton* szóbeli végrendeletét.

A pestvidéki törvényszék vádtanácsa az ügyésség és a védő meghallgatása után *Nagy Ákos* t egy rendbeli lopás büntette és két rendbeli hamis tanuzásra csábitás vétsége, *Bellay Istvánt*, *Bellay Istvánnét*, *Bellay Jánost*, *Molnár Józsefet*, *Porel Jánost*, *Takács Györgyöt*, *Bodis Istvánt*, *Bodis Sándort*, *Bodis Illést*, *Magosi Istvánt*, *Kiss Ferencet*, *Szabó Istvánt*, mint végrendeleti tanukat a család büntetékének kísérlésében mint tettes társakat helyezte vád alá.

(A vádlott.)

Ma tárgyalta ezt az ügyet a pestvidéki törvényszék *Rónay Kamil* táblai bíró elnöklele alatt.

Az ítélőtanács tagjai voltak: *Nagy Sándor* és *Aczél Nándor* törvényszéki bírák. A vádat dr. *Makovich Lajos* kir. alügyész képviselte. *Nagy Ákos* t *Polónyi Géza*, a többi vádlottakat pedig *Szalay Károly* ügyvéd képviseli. Panaszosok képviselőlele *Keresse György* sádsi ügyvéd jelent meg.

Elnök kevéssel 1/10 óra után megnyitván a tárgyalást, constatálta a 18 vádlott jelenlétét. Elsőrendű vádlott *Nagy Ákos* pusztakörmendi földbirtokos, róm. kath., 8 gyermek atyja, büntetlen előéletű.

Mielőtt az elnök a kihallgatást megkezdte volna, *Polónyi* arra kérte az elnököt, engedje meg, hogy a vádlott ülve hallgattassék ki. Elnök a kérést teljesítette.

— Megértette a vádat?

— Igen.

— Elsősorban a május 26-iki végrendelet ügyét tárgyaljuk. Bünyösnek érzi-e magát?

— Nem.

— Miféle rokonságban állott *Nagy Márton* nal?

— Atyámnak testvére volt.

— Az öreg *Nagy Márton* agglegény volt?

— Igen.

— Ön szomszédja is volt *Nagy Márton* nak?

— Igen. A hódosi uradalom az ő birtoka, mely az én birtokomhoz — a körmendihez — szomszédos.

— Gyakorta tartózkodott az öreg *Hódosi* nal?

— Igen.

— Miféle életmódot folytatott?
 — Reggel felkelt, felöltözött. Ha jött valaki hozzá, azzal elbeszélgetett, mert nagyon szeretett diskurálni. Délben kocsióra ült s átjött Körmenre ebédre.

— Ki gondozta az öregot?

— Az öreg béresné, meg egy férjcselédje, aki a ruháit, csizmáit tisztogatta.

— Jó viszonyban élt az öreg az ön családjával?

— Igen. Nagyon szeretett bennünket. A két fiamat is taníttatta.

— Hát Gocsékat, Ubanovicsékat, Ugordyékát nem kedvelte?

— Azok felé sem néztek. Az öreg sem tett róluk említést. Egyedül az egyik Gócsleányról beszélt, aki Grácból szokott neki gratulációkat küldözgetni.

— Kitől tudta meg, hogy Nagy Márton meghalt 1899. május 26-án?

— Kiküldetésben voltam a megye részéről a választók összehívására, mikor Póré János újságolta, hogy a Márton uraság rosszul van. Gyorsan kocsióra ültem, a bakra felültem Póré-t is s hajtattam le Módosra. (Itt több tanura hivatozik, akik látták, midőn Módosra ment.)

— Hogyan találta az öregot?

— Még élt. Molnár Józsefné azzal fogadott, hogy a Márton uraság nagyon rosszul van. Bementem hozzá s kérdeztem hogy van. Erre kért, hogy hívjak tanukat, mert végrendekezni akar. Én erre mondtam, hogy a tanuk itt vannak. Kérdezősködött Molnár József után, de ez akkor nem volt ott. Később, mikor megjött Molnár, bementem a tanukkal Marci bácsi szobájába. Erre az öreg megtette a végrendekezését.

— Hogyan végrendekezett?

— Azt mondta, hogy a vagyon Ákos és Márton fiaimé, a haszonélvezet azonban halálig engem illet meg. Azt is mondta a tanuk előtt, hogy a készpénzt és értékpapirokat még életben nekünk adta.

— Mi történt a végrendekezés után?

— Azt mondta, hogy most már hagyjuk magára, mire kimentünk.

— Kik voltak a végrendekezési tanúi?

— Molnár József, Bellay Istvánné, Bellay István, Bellay János, Póré János.

— Mennyi ideig élt még az öreg a végrendekezés után?

— Mintegy másfél óráig.

— Való az, hogy ön 10 forintot adott a végrendekezés után Molnár Józsefnek?

— Igen, azért hogy menjenek be a járásbíróshoz. Ezt a pénzt fuvarra adtam nekik.

Elnök ezután konstatálja a vádlott mai vallomásával szemben, hogy az nagyon eltérő a vizsgálóbíró előtt tett vallomásától.

— Ön azt mondta a vizsgálóbíró előtt, hogy akkor a tanuk már ott voltak, most pedig azt mondja, hogy oda kellett őket hívni?

— Erről engem nem kérdezett a vizsgálóbíró.

— Hisz ön aláírta?

— Velem mindennap aláírtak valamit.

— Lássá, Póré első vallomásában azt mondta, (de később azt visszavonta), hogy őnt arról értesítette, hogy Nagy Márton meghalt, nem pedig, hogy rosszul van.

— Tanuk hallották, hogy úgy mondta.

(Mi történt a sötét szobában?)

— Lássá, tanuk vallják azzal szemben, a mit ön állított, hogy a végrendekezési aktuskor az öreg már halva volt. Tanuk vannak rá, a kik megforgatták, megtapogatták az öregot s már a teste merev hideg volt. Előadják ezek a tanuk, hogy az öregot ön felültette az ágyban, azután besötétítette a szobát s behívta a tanukat, oda állította az ajtó elé. Mikor így elrendezett mindent, odaszólt a halotthoz:

— Marci bácsi itt vannak a tanuk, tessék rendelkezni.

Erre — mint tanuk mondják — ön elváltoztatott hangon elmondta a halott helyett a végrendelet tartalmát. — Sőt a tanuk egyike-másika határozottan kijelentette, hogy neki nem kell a 4000 frt, amelyet az öreg hagyományozott neki. De egy különös van ebben a dologban. A terhelő tanuk, akik megfogták az öregot, akik konstatálták, hogy meg van halva, mind elpusztultak erőszakos halállal. Mihacsinét agyonlőtték, Molnárné pedig gyanus körülmények között halt meg.

Majd elébe tartotta az elnök a vádlottnak azt a közjegyzői okiratot, amelyben letétbe helyezte az értékpapirokat és készpénzt azzal, hogy ezek felvétele tévedés volt.

— Lássá ez világosan mondja, hogy maga is tévedésnek mondja az értékek felvételét. Ha ön igaz uton jutott hozzá, nem mond le ilyen nagy vagyonról.

— Kérem erre kényszerítve voltam. Blaskovics István táblai elnök mondta, mondjak le az örökségről, mert baj lesz. Látnod — úgy mondtá Blaskovics — te is részesedsz az örökségből. Ha ezt nem teszed — sohasem látod meg az Isten napvilágát. Erre azután fel is jelentettek. Az ügyészégnél az ügyész, azzal fogadott, hogy elloptam 200,000 frtot. Én megjegyeztem, hogy nem loptam. Az ügyész erre elküldött a fogházba. Mikor szabadlábra kerültem, az öcsém elkészítette a nyilatkozat szövegét és én, mint becsületes ember, akinek a törvénnyel sohasem volt dolgom, hogy az üldözésektől megmeneküljek, lemondtam minderről.

Elnök ezután ismertette a közjegyzői okirat szövegét. Az okirat szövege szerint Nagy Ákos tévedésnek mondja úgy az értékpapirok és készpénz, valamint az ingatlanok átvételét.

— Ilyen lemondó nyilatkozatot még bebörtönözéssel való fenyegetésre sem ír alá az ember.

— Én kényszerítve voltam rá, mert Blaskovics megfenyegetett. A magam részéről csak lemondtam volna, de a gyermekeim jusát nem engedem.

Nagy Ákos kihallgatása ezzel véget ért.

(Egy terhelő vallomás.)

Molnár József vádlott kihallgatására került a sor. Az öreg Nagy Mártonnak 24 évig volt majorgazdája. Az öregot az ő felesége gondozta, ha Módoson volt.

— Tudja-e mikor halt meg a gazdája?

— 1899 május 26-án virradóra.

— Hogy értesült ön a halálesetről?

— Az nap reggel 6 órákor 16 munkással elmentem ki a pusztára dolgozni. Hét és nyolc óra tájban jött értem Kaszás Sándor és mondta, hogy a nagyságos ur meghalt.

— Volt akkor benn a halottas szobában?

— Igen.

— Világos volt akkor a szoba?

— Igen.

— Látta a halottat?

— Láttam. De Nagy Ákos ur kiküldött a szobából s megparancsolta, hogy senkit be ne ereszenek a szobába, csak Bellayékat eresszék be, ha jönnek.

— És eljöttek Bellayék?

— Igen s mindjárt bementek a szobába. Később engem is behívtak a feleségemmel. Mikor bementünk azt mondta Nagy Ákos ur, hogy a nagybátyja végrendekezni akar, mert magához tért.

Ezután odaszólt Nagy Ákos a halotthoz s előre görbülve kérdezte tőle:

— Akar-e végrendekezni Marci bátyám?

— Akarok! szölt erre egy hang, amely Nagy Ákos elváltoztatott hangja volt.

— Kinek akarja hát hagyni a vagyont?

— A két keresztfiának az Ákosnak és Marcinak felelt megint az elváltoztatott hang.

— Mit hagy nekik?

— Ingót, ingatlant.

— Hát még kinek hágy örökséget?

— A Sziggtinének 20,000 frtot.

— Hát még kinek?

— Molnár János gazdának 4000 frtot, szölt volna a nagyságos ur megint. Én is, a feleségem is észrevettük, hogy az Ákos ur beszél a nagyságos uraság helyett. A feleségem komédiának nevezte az egészet, ki is ment a szobából.

— Mi történt azután?

— Nagy Ákos ur tintát, tollat, papírost kért s kérdezte Ballai Jánostól tud-e írni. Ez azt mondta igen, mire Nagy Ákos ur diktált neki. Ezt az irást aztán aláíratta velünk.

— Volt a feleségének valami baja, elmebaj féle betegsége?

— Nem volt annak, egészséges volt.

Ezután elmondta Molnár József, hogy a temetés utáni napon — május 29-én bementek Kaposvárra Rozsa dr. ügyvédhez, onnan pedig a közjegyzőhöz s a járásbíróshoz. Itt Nagy Ákos beszélt is a járásbíróval, azután behívták őt is.

— Ön is aláírta a járásbíró előtt azt az irást, miért tette ezt? — Vádlott hallgat.

Elnök ezután szembesítette Nagy Ákos az öreg majorgazdával.

— Hallotta, mit hallott Molnár József?

— Hallottam, egy szó sem igaz belőle.

Elnök Molnárhoz: Igaz, hogy a maga felesége beteg asszony volt?

— Nem volt annak semmi baja sem.

— Azt mondja Molnár, hogy ön diktálta azt az irást, ön vitte be őket az ügyvédhez.

Nagy Ákos: Szó sem igaz belőle.

Polónyi Géza figyelmezteti a törvényszéket, hogy Molnár vallomásában egyszer azt mondja, hogy volt firhang az ablakon, máskor meg azt állítja, hogy nem volt. Kérem eltérő vallomását szösz szerint jegyzőkönyvbe venni.

Mikovich dr. ügyész: Vádlott Molnár József két ablakfüggönyről tett említést, egy kicsiről, egy nagyról.

(A csendőrök fenyegetése.)

Póré János a következő vádlott, Nagy Márton kocsióra 10 évig állott a kadarkuti nábob szolgálatában. A kérdéses napon, mikor Nagy Márton meghalt ő tisztította szokása szerint gazdája ruháit.

— Hány órákor vették észre, hogy meghalt?

— Reggel 6 órákor.

— A vizsgálóbíró előtt azt mondta, hogy reggel 7 órákor tűnt csak fel, hogy gazdája nem mutatkozik.

— Igen így mondtam, mert így kellett mondanom.

— Miért?

— A csendőrök azt mondták, hogy megleszek huzva-vonva. Inkább, hogysem bajom legyen, úgy vallottam, ahogy mondták. Ezután elmondta Póré a végrendekezési aktus lefolyását, megjegyezve, hogy Mártont a felfelé fordulva találták későbbben halva. A vánkös véres, vizes volt.

— Kinek a szolgálatában áll most?

— Nagy Ákos urnál vagyok Körmenen.

— Elnök (Molnárhoz): Fenyegették magát a vizsgálóbíró előtt, hogy hogyan valljon.

— Engem nem fenyegetett senki.

Elnök (Póréhoz) Lássá, ez is úgy vallott akkor, mint maga s őt senki sem fenyegette.

Póré: Én ezt nem tudom...

Bellay István vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Elmondja, hogy őt Nagy Márton gyermekkorra óta ismerte. A mikor halotta, hogy beteg az uraság, azt mondta a fiának, menjen fel vele a kastélyba, hátha szükség lesz rájuk. A felesége is kijelentette, hogy velük megy. A kastélyban egyedül a majorgazda feleségét találták. Nagy Ákos akkor benn volt a betegszobában. Később bementek ő is a szobába s az uraság végrendekezett előttük. Nagy Márton, mikor elmondta rendelkezéseit így szölt: Ez az én végrendeletem, megértették? Igen — mondtuk mi rá s azután kimentünk a szobából. A majorgazda Molnár József tintát, papírt hozott s a fiam irásba foglalta azt, amit hallottunk.

— Azt mondja Molnár József, hogy valaki diktálta a fiának ezt az irást.

— Nem diktálta annak senki sem. Irástudó ember az.

— De lássa, ez úgy van fogalmazva, hogy alig hihető hogy egy parasztember fogalmazta volna.

— Már pedig annak nem diktálta senki.

— Molnár Józsefnét miért törölték ki az aláírók közül.

— Mert maga kérte. Azt mondja, hogy ő szivbajos s nem szeret az urak közzé menni.

Elnök ezután szemé elé tartja a vizsgálat során tett ellenkező s a maitól eltérő vallomását, mire Bellay István szintén azzal állott elő, hogy a csendőrök kirozták, fenyegették holtig tartó tömlőccel.

— Nézze, a vizsgálóbíró előtt tett vallomásában maga is elismeri, hogy csuful rászédtek a végrendelettelével. Már akkor gyanus maga előtt az a dolog s ha a kaposvári járásbíró előtt oly részletesen kikérdezték volna, mint a vizsgálóbíró előtt, hát nem tanuskodott volna a végrendelet dolgában.

— Ezt nem mondtam a vizsgálóbírónak, már csak azért sem mondhattam, mert hisz ha nem is láttam volna Nagy Mártont, de ismeretem a hangját.

Délután 1 órakor elnök a tárgyalás folytatását d. u. 1/4 órára halasztotta.

A délután folyamán a védőügyvédek arra kérték a törvényszéket, hogy az eljárást *elévülés címen szüntesse be*.

A törvényszék visszavonult tanácskozássra, s nemsokára kibirdette végzését, mely szerint a védők kérelmének helyt nem ad.

Azután a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

TÁVIRATOK.

Bolgár-görög összetűzés.

Athén, április 14. A *Neon Aszti* azt jelenti Szalonikiból, hogy Voiraniban bolgárok megölték egy előkelő görögöt. A görög lakosság nagyon el van keseredve. A nevezett lap erőlyesen tiltakozik az ilyen gaztetek ismétlődése ellen.

A török mozgósítás.

Konstantinápoly, április 14. A drinápolyi 2. hadtest részletes mozgósításáról szóló hírek alaptalanok. Eddig csakis a bolgár határon lévő kordont erősítették meg három zászlóaljjal.

Visszaélések

a csődtömeg-eladásoknál.

(Ülés az aradi kereskedők körében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 14.

egy fölmerült eset révén az aradi kereskedelemnek régi bajával, veszedelmes tüneteivel foglalkozott ma este az *Aradi Kereskedők Köre* választmánya. Olyan esetekről van szó, a mikor valaki *csődtömeget* vesz meg, és nemcsak hogy annak olcsó áron való eladásával okoz érzékeny károkat a rendes kereskedőknek, hanem az eladás folyamata alatt *újabb árukat szerez be*, s azokat a közönség megtévesztésével, oly módon adja el, mintha szintén a csődtömeghez tartoznának.

A jelen esetben a kereskedő, ki a csődtömeget megvette, s azt máshonnét jött árukkal megspékelte, ezt az ipartörvénybe ütköző módon, egy aradi hetilapban *hirdette is*.

Az ülésen, amelyet *Tedeschi* Viktor elnök nyitott meg az ügy ismertetése után elsőben elhatározták, hogy a csődtömeget eladó cég hirdetését, amely magán viseli a *gyors és tömeges eladásra való ingerlés* föltétlen kritériumát, tudomására hozzák *Sarlot* Domokos főkapitánynak, mint elsőfoku iparhatóságnak, hogy az ipartörvény értelmében való büntető eljárást *hivatalból indítsa meg*; amennyiben az eljárás hivatalból nem indítatik meg, a Kör *följelentést tesz az illető ellen*.

Ezután, élénk eszmecsere keretében azon módok fölött tanácskoztak, amelyek révén megakadályozható legyen az, hogy valami a csődtömeg eladása alatt *újabb árukat szerezzen be*, s azokat a csődtömeggel együtt, a közönség nyilvánvaló félrevezetésével, adhassa el. Némelyek oly törvényes intézkedést kívántak; amikor valaki csődtömeg-eladásra nyit üzletet, az iparigazolvány oly korlátozással adassék ki, hogy azalatt csakis a csődtömeghez tartozó árukat lehessen eladni. Erre azt hangoztatták, hogy ez korlátozása lenne a kereskedelem szabadságának. Valaki itt ezt jegyezte meg:

— Ha valaki öt, vagy tíz év előtt azt mondta volna, hogy az utazó csak azt keresse fel, aki megbívó levelet küld, talán azt hozták volna: hogy lehet ilyesmit várni! És a törvényhozás mégis talált *magasabb szempontokat*, amelyek alapján az utaztatást korlátozni lehetett. Itt is *magasabb szempontok* vannak, a melyek föltétlenül szükségessé tesznek valamely korlátozást.

Végül *Nagy Sándor* dr. ügyész indítványát

fogadták el, amelynek értelmében feliratot intéznek a kereskedelmi miniszterhez, hogy a kereskedelmi törvény revíziója alkalmával az is törvénybe vétessék, miszerint a csődtömegek eladása minden tekintetben oly jogi következményekkel járjon, mint amelyekhez a *végeladások* kötve vannak.

Fölmerült az az eszme is, hogy ilyen esetben a jövedelem tíz százaléka, amelyet a végeladásnál iparoktatási célokra kell lefizetni, csődtömegeladások esetében *kétszeresére* emeltesék. A fölirat szerkesztésével *Tedeschi* Viktor elnököt, *Nagy Sándor* dr. ügyészt és *Faragó* Rezső ügyvezető titkárt bízták meg, s elhatározták, hogy azt pártolás végett megküldk az *aradi kereskedelmi és iparkamarának*.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* **A Nemzeti színház igazgatói állása.** *Beöthy* László lemondása óta még csak néhány nap telt el, de azért már a kombinációk egész sorozata indult meg arra nézve, hogy ki lesz a Nemzeti színház új igazgatója. Emlegették ifj. *Abrányi* Kornélt, *Herczeg* Ferencet, dr. *Várady* Antalt, *Kreicsányi* Ignácot *Császár* Imrét s még többeket. Legutóbb pedig az a hír tartja magát, hogy vagy *Ambrus* Zoltán, vagy *Ditrói* Mór lesz a Nemzeti színház új igazgatója. Ennek a legutóbbi verzióknak természetesen, csak a fele részét, lehet komolyan venni, amennyiben a két utóbbi „jelölt” közül — írja az *E-s*, — csak *Ditrói* Mór lehet kombinációba hozni, a Nemzeti színház igazgatói állására. *Ditrói* eredménydus multja a Vigszínháznál teljes garanciát nyújt arra nézve, hogy méltóan betudná tölteni a Nemzeti színház igazgatói állását is. Mindezeketől eltekintve azonban, még minden kombináció korai. A mennyiben nemcsak hogy ez ideig még semmi intézkedés nem történt, hogy ki legyen az új igazgató, de biztos tudomásunk van róla, hogy a belügyminiszter nem is szándékozik egyhamar intézkedni az igazgatói állásra vonatkozólag. S e szerint most hosszabb ideig interregnum lesz a nemzeti színháznál.

* **A Dolores előadásaira** a bérlők kiváltván helyeiket, a többi helyek a nagyközönség rendelkezésére állanak. Mind a két előadásra szóló jegyek kiváltására a színházi pénztár naponként d. e. 9—12 ig, d. u. 3—5 nyitva lesz. A rendező-bizottság a közönség kényelmére és a mű teljes megérthetése a „Dolores” szövegkönyvét kinyomatni fogja.

* **A megnyitó diszeloadás** május 1-én lesz az Aradi Nemzeti Színház-ban. *Zilahi* társulatának már csaknem az összes tagjai együtt vannak; szombaton lesz az első próba a diszeloadásra felvett darabokból. Különösen sokat várnak *Herczeg* Ferenc „Ó” című vígjátékától, a melyben négy női- és egy férfi szerep van. Megjegyezzük, hogy ezt a pompás kis egyfelvonásos darabot *Herczeg* Ferenc a *Zilahi* iránt való barátságóól, minden díj nélkül írta a megnyitó alkalmára. Május hóra igen szép bérlet mutatkozik. A színházi iroda, mely már hetek óta állandó működésben van, felkéri a bérlőket, hogy helyeik iránt mielőbb intézkedjenek akár a pénztárban, *Gonda* Lászlónál, akár a színházi irodában, *Békés* Gyula titkárnál.

* **Felhő Rózsi**, ki eddig gyengélkedése miatt nem léphetett fel Temesvárolt, e hét végén tartja meg debutjét. A művésznő állapota annyira javult, hogy az ágyat már elhagyhatta. Betegségét különben egy hülés okozta, melyet a karszemélyzet jutalomjátéka alkalmával szerzett.

* **Zilahi a Kossuth-szobor céljaira.** *Zilahi* Gyula szinígazgató, az aradi Kossuth Lajos asztaltársaság ma este tartott ülésén azt az ajánlatot tette az asztaltársaságnak, hogy tekintve az társaság nemes és hazafias céljaira, úgy a

megnyitó diszeloadás harmadik estéjének, valamint a földényben egyenesen e célra tartandó diszeloadás jövedelmének tíz százalékát a Kossuth-szobor céljaira ajánlja fel. Végül teljességében följánlotta ugyanerre a célra azt az összeget, a melyet vidéki hangversenyeivel, szóval a színházon kívüli előadásaival szerez. Az asztaltársaság lelkesedéssel vette tudomásul az új szinígazgató nemes és dicséretméltó elhatározását, egyben elhatározta, hogy *Zilahi*-nak átiratilag fejezi ki háláját.

* **A Vesztaszűzek Nagyváradon.** Emlékezetes még, hogy milyen nagy zajt csapott nálunk a *Vesztaszűzek*, ez a frivol operett, melyet az aradi szinügyi bizottság betiltott. Ez a darab most Nagyváradon is előadásra fog kerülni s már előzetesen a nagyvárad szinügyi bizottság legutóbbi ülésén *Hoványi* Géza dr. bizottsági elnök azt javasolta, hogy a darabot ne engedjék eljátszatni, vagy legalább is töröljék a frivolabb kuplékat. A nagyváradiak azonban ugyilatszük kedvelik a frivolitásokat, mert az elnököt leszavazták, s még a kuplékat se engedték bántani.

* **életunt színész.** Vágújhelyről írják, hogy *Krassói* Sándor, *Bárody* Károly szinígazgató baritonistája tegnap éjjel mulatás közben szíven lötte magát, úgy, hogy a halállal vívódik. Tettének oka ismeretlen.

Óriási vihar Berlinben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 14.

Berlinben ma reggel olyan óriási vihar és felhőszakadás pusztított, aminő a légköri erupciók történetében is ritka. Az égháboru a mai berlini viharra nem nagyolás s ha Európa meteorológiai fekvését vizsgáljuk, csaknem azt lehetnők, hogy az idő egy világrészszel tévedett.

A levegőnek ilyen hatalmas és szenvedélyes kitérései csak a Saharában szokásosak. A számum tud csak olyan elemi erővel dühöngeni, mint ma Berlinben az európai simaságu, csaknem mondhatnánk nyugati kulturfokon álló vihar. Az európai nyelvek nincsenek is berendezve arra, hogy a viharnál, zivatarnál pusztítóbb levegő-erupciókat valami megfelelően erősebb, markánsabb szóval jelöljék s constatálhatjuk, hogy a berlini esetre az égháboru lehet csak elég erős, holott ezt valami vidám poéta találta ki a vihar kigunyolására.

A Berlinbe tévedt ciklon pusztításáról különben a következő tudósítás számol be:

Tegnap este nagyon borus és esőre álló idő volt. A felhők sötét, acélkék színén azonban meglehetően látni, hogy nem valami könnyed nyári eső készül, a zord felhők veszedelmet rejtettek magukban.

Reggel három órakor tört ki hatalmas erővel az égháboru. Az ég a hatalmas villámok cikázásától állandóan vakító fehér volt. Rengeteg sok helyen lecsapott a villám, de a szerencsétlenségek számát még most nem ismerik. A villámcsapásokkal hatalmas felhőszakadás járt, s úgy közbe-közbe egy hatalmas durranás reszkettette meg a levegőt. Olyan tömören esett le a víz a teltelt felhőkből, hogy csakhamar a járdákon bokáig jártak vízben. Hajnalban pedig az utcákon teljesen megszűnt a gyalogközlekedés.

A villamos közúti vasutak, melyeknek zájához a berliniek annyira hozzá vannak szokva, ma reggel bennmaradtak a remizben. A közúti vasút forgalma megszűnt. A friedrichstrassei pályaudvar környékén olyan magas a víz, hogy lehetetlen bejutni a pályaudvarba. A várótermeket ki kellett üríteni, mert a tetőt annyira megrongálta a vihar, hogy most beomlással fenyeget.

A környéken a potsdami vasúti vonalon a felhőszakadás az erős töltés nagy részét el-

mosta, mintha ott se lett volna. Az előadások az összes iskolákban szünetelnek. A felhőszakadás a berlini muzeumban is óriási, kiszámíthatatlan károkat okozott.

A tüzoltóság nagyon gyakran vonult ki, hogy a pincelakások lakóit biztos helyre hozza. A *Gerichtsstrassén két ház beomlott*. Még most is oly magasan áll a víz, hogy a villamos kocsi helyett *butorszállító kocsikban történik a közlekedés*.

A birodalmi bank pincéjében elhelyezett arany- és ezüstkészletek víz alatt állanak.

SPORT.

+ **Turisták a Neuman-gyárban.** Az arad-hegyvidéki turista egyesület vasárnap tartotta első kirándulását. A Neuman-féle szeszgyár volt a kirándulás végpontja, hova a harminc főnyi csapat *Tedeschi* Viktor, a klub fáradhatlan elnökének vezetése alatt fél 2 órakor indult el gyalogszerrel. A turistákat a cég egyik főnöke *Neuman* Adolf fogadta. Rövid pihenés után a cégfőnök két hivatalnokkal egyetemben végig vezette a társaságot a hatalmas gyártelepen. Másfél óráig tartott a gyár megtekintése, melyet ozsonna követett. A turista egyesület legközelebbi kirándulása vasárnap délután lesz a glogováci óthalomboz.

A nagyváradai klerikális tüntetés.

(Óvációk Vázsonyi Vilmosnak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 14.

Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő ellen, mint tegnapi számunkban megirtuk, Nagyváradon utcai tüntetést rendezett az odaváló klerikális ifjuság. E tüntetésről a következőket írja a „Nagyváradai Napló“:

Foglalkoznunk kell evvel a felsült összesküvéssel. Minden jel szerint a katolikus körben szerveztek egy sereget, melynek az lett volna a feladata, hogy *Vázsonyit* a vasutnál „abcug *Weiszfeld!*“ kiáltásokkal s fütytyel fogadja. Az aula s a nagyváradai klérus jegyezze fel a tegnapi napot. Mi valóságos önbirkozással tartottuk vissza mindig magunkat, hogy a Nagyváradon lappangó felekezeti gyűlölség löporos tornyába csak egy kis szikrát is csiholjunk. Mert ismertük a jzsuita-módszert, hogy aztán mireánk háritanak minden felelősséget. Duplán keztyüs kézzel bántunk hát a nagyváradai klerikálisokkal. Ám az aula, a klerikális fészek, a jogakadémia s a katolikus kör elvetették a kockát. A fölbujtott sereget neki indította. Ismételjük: jegyezzék fel a tegnapi napot a nagyváradai klerikálisok. Ők megkezdték a felekezeti harcot s megindították az utcát. Ám ők lássák.“

Nagyváradról e tüntetésről még a következőket jelenti tudósítónk: Nagyvárad demokratikus és szabadelvű polgársága körében nagy visszatetszést keltett, hogy a fiatalságnak egy klerikális töredéke *Vázsonyi* ellen tüntetést rendezett. Ezzel szemben tegnap *Vázsonyit* folyamatosan óvációkkal vették körül. Mikor *Vázsonyi* este a színházba ment, nagy sokaság éljenezte, amely a színházba is betódult utána. Előadás után a tömeg éljenző sorfala között óriási emberáradattól kísérve tért szállására, a „Fekete sas“ szállóba, ahol tiszteletére a polgárság lakomára gyűlt egybe.

A tüntetésekről még a következő nyilatkozatszerű tudósítást is kaptuk: Nagy tüntetés volt tegnap Nagyváradon *Vázsonyi* mellett. A tüntetés főoka, hogy tíz tizenkét fölbérelt klerikális ifju tüntetni próbált *Vázsonyi* ellen. A tüntetőket elverték és letartóztatták. *Vázsonyi*

előadásán és a tiszteletére rendezett banketen ott volt egész Nagyvárad. Mégis valótlán tudósításokat küldtek a budapesti lapoknak. Ma köztudomásu lett, hogy *Vázsonyi* este színházba megy. E hirre a Bémer-téren több ezer főnyi nép gyűlt össze. Előadás után a tömeg óriási lelkesedéssel hazáig kísérte *Vázsonyit*. A tegnapielőtti pár fölbérelt tüntető elrejtőzött. A lelkes tömeg hallani kívánta *Vázsonyit*, akihez aztán a rendőrség ment fel és arra kérte, hogy csillapítsa le a népet. *Vázsonyi* beszélt. „Nem a gyűlölség üszkét jött elvetni, ugymond, hanem békességet és felvilágosodást.“ Az óriási néptömeg a beszéd után a katolikus kör elé vonult és zajosan tüntetett. „Le a klerikálisokkal! Le a katolikus körrel! — kiáltotta ingerülten s azután rendben szétoszlott. Ezután *Vázsonyit* ismét banketel ünnepelték s közben deputációk tisztelegtek nála. Ejjel a vonathoz nagy tömeg kísérte ki *Vázsonyit*.”

MULATSÁGOK.

(=) **Mulatság Nagylakon.** A nagylaki m. kir. állami iskola tantestülete április hó 20-án, az iskola leány növendékeivel, a városháza nagytermében táncal egybekötött szinelőadást rendez, melynek jövedelme részben szegény gyermekeknek ingyen tankönyvekkel való ellátására, részben a szorgalmas és jó magaviseletű növendékek részére szükséges jutalomkönyvek beszerzésére fog fordíttatni.

(=) **Majális.** Az aradi kir. főgymnasium ifjusága f. évi május hó 3-án majálist rendez.

Művészt Aradon.

(*Kelen* Ida, *Hollósy* Kornélia és *D.-Handel* Berta.)

Arad, április 14.

Az ideai hangverseny-sorozatban világhírű művész nevekkal találkozunk; ezen művészek dicsőségéről és művészetéről a világsajtó a dicséret, az elismerés egész skáláját hangoztatta és joggal, mert művészetök tökéletes.

Ebben a hangversenysorozatban, mint utolsók, a tulajdonképeni szezon végén két zongoraművész jelent meg, akikről a világsajtó ugyan még nem nyilatkozott meg, de akiket a bíráló egyhangulag, mint igazi művészeket ünnepelt. A vasárnapi hangversenyre nagyszámú előkelő közönség gyűlt a „Fehér Kereszt” nagytermébe és ez a közönség valóságos gyönyörűséget talált a két zongorán előadott műsorszámokban.

Kelen Ida és *Hollósy* Kornélia csillaguk csak még most kelt fel a művészet boltozatára és fényükkel tulragyognak sok oly művészi csillagot, melynek csaloéka fényt csak a reklám tudott kölcsönözni. A két ifju kisasszony valódi művészlélek, ezt igazolta az a mély érzélem, az a világos értelem, melylyel a nagy zeneköltők remekműveit interpretálták. Nemcsak a legfinomabb hangszínezés, nemcsak a kifogástalan technika, hanem az összjátéknak tökélye is elragadja a közönséget. Programjukban *Sarlatti*, *Raff*, *Liszt* szerepel és amit eljátszottak, az mind lelkesítette és zajos tapsra ragadta a közönséget. Különösen kiemelendő *Liszt* XII. rapszodiája, melyben legfényesebben tündöklött művészetük.

A hangverseny művészi nivója még erősödött *Diósiné-Handel* Berta énekszámával. A művész óriási hatást keltett szép hatalmas hangjával. A nagy opera és a dal egyforma jellegzetességgel jutott énekében kifejezésre. „Fidelió” áriája, *Mignon* dala, *Margareta* fonó-dala valóságos tapsvihart eredményezett és a közönség nem nyugodott, míg egy-két népdallal meg nem toldotta műsorát.

A három művész igazi műélvezetet szerzett hálás közönségének, mely azzal a tudattal hagyta el a hangversenytermet, hogy a két zongoraművészt nemsokára lelkesen fogja ünnepelni a külföld is, mint a zongora művészet ihletett képviselőit.

A kisjenő-barakonyi vasut.

(Az építési tervek bemutatása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kisjenő, április 14.

Tegnap vasárnap tartották meg nagyszámú érdeklődők jelenlétében azt az értekezletet, mely a Kisjenő-erdőhegyi állomásból kiinduló és Barakonyig vezetendő keskenyvágányu vasut engedélyezése tárgyában állt össze.

Az értekezleten részt vettek: a kisjenői járáshoz tartozó községek előljáróságai, a *József* főherceg és a *Sulkovszky* hercegi uradalom, a a seprősi birtokosság, a környék birtokosai nagyszámmal, továbbá *Bánhidý* Antal br. a kerület országos képviselője.

A gyűlés megnyitása után *Csukay* Gyula főszolgabíró ismertette az értekezlet célját. Előadta, hogy a kereskedelmi miniszteriumhoz két előmunkálati engedély iránti kérvény nyújtott be, egyik Békésvármegye részéről *Gyulának* Barakonyival való összeköttetését illetőleg, a másik a *Tüdös* Béla vasuti főmérnök által bemutatott tervezet. Az értekezlet egyhangulag ez utóbbi — alant kivonatilag ismertett tervezetet fogadta el és rögtön megválasztotta a küldöttséget is, mely a miniszternek a kidolgozott és elfogadott memorandumot át fogja adni. A deputációt *Bánhidý* Antal báró képviselő f. hó 16-án délután 3 órakor fogja a miniszter elé vezetni.

A kisjenő-barakonyi keskenyvágányu vasutnak *Tüdös* Béla vasuti főmérnök által kidolgozott tervezete lényegileg a következőket tartalmazza:

A tervezett vasutvonal az arad-csanádi egyesült vasutak Kisjenő-Erdőhegy állomásából kiindulólág az Erdőhegyen és Kis-Jenőn keresztül vezető állami-ut jobb oldalán végig haladva, ugyanazon ut Körös hidját átkelésre felhasználja. Innen a Bököny-major mellett N.-Zerind déli sarkához vezetne a vonal és itt N.-Zerind, Fekete-Gyarmat és Tamásda községek részére állomás létesíttetnék. A Treztie-major érintése és a Töz-folyó átmetszése után Miske község keleti oldalán nyerne állomást, a melytől északkelet felé, az ut felhasználásával a Szártos átmetszése után lenne a Vadász, Simonyifalva és Bél-Zerind használatára szánt állomás. Ez állomástól a vonal délkelet felé egyenesen Seprős északi sarkáig van tervezve, a hol Seprős állomás, innen északra pedig Apáti község déli oldalára Apáti állomása van tervezve. Apátitól a vonal folytatása Barakony nyugati oldalára vezet, a hol a végállomás lesz. E vonal Kisjenő és Erdőhegytől eltekintve, kilenc jelentékeny aradmegyei községet érint, úgy, hogy a vasut közvetlen közelükbe menvén, úgy személy-, mint áruforgalom tekintetében az illető községek igényeit teljesen ki-elégíti.

A tervezett vasut nyomtávolsága 76 centiméter, hossza 40,5 km. Az egész vasut építési költsége — kilométerenkint 16'000—18'000 korona költséget számítva — kereken *hét-százharmincezer koronát* tenne ki, melynek előteremtése minden idegen segély nélkül, az érdekeltektől volna eszközözendő oly formán, hogy az érdekeltség idegen beavatkozás kizárásával törzsrésztvényei alapján maga intézné a vasut sorsát s igényei szerint annak kezelésére és vezetésére közvetlenül be is folyna. A 730 ezer ko-

rona építési tőke 3650 drb 200 korona névértékű törzsrészevényből állana. Elsőbbségi részvények nem lesznek.

Különösen kiemelendő azon fontos előny, hogy az építési tőke alacsony volta, mentesítve a nagy vasutaknál szükséges nagyobb építési tőke finanszírozásánál kikerülhetetlen tetemes pénzbeszerzési költségektől is, biztosítékot nyújt arra nézve, hogy az alaptőke állandóan kamatozni fog; s míg a vasut egyrészt a vidék forgalmi igényeit teljesen és olcsón kielégíteni képes, másrészt a befektetett tőkét is, mint produktív vállalatot, megfelelő kamatozással fogja jutalmazni.

A központi igazgatást az *Arad-esanádi vasut* díjtalanul teljesíti s így az üzemeltetések lényegesen redukálódni fognak.

A helyi díjtételek ugyanakkorak lesznek a kisjenő-barakonyi vasuton is, mint az *Alföldi első gazdasági vasut* többi vonalain. A tervezet szerint Kisjenőtől számítva N.-Zerind, F.-Gyarmat, Tamásda, Miske, Bél-Zerind, Vadász és Simonyifalva a III. Seprős és Apáti a IV. és Barakony az V. zónába tartozik. Ilyen alacsony személy-díjtételeket egyetlen egy helyi érdekű vasut sem mutat fel hazánkban.

Az árudíj szabás szintén olcsó lesz. E díj szabásnál Bököny-major az I., N.-Zerind, F.-Gyarmat, Tamásda a II. Miske a III. Vadász, Simonyifalva a IV., Seprős az V. és Apáti-Barakony a VI. szakaszba tartoznának.

HIREK.

— **Tisza István gróf a királynál.** Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt az általános kihallgatások során *Tisza István* grótot fogadta.

— **A lipótvárosi kaszinó új elnöke.** A lipótvárosi kaszinó tegnap tartott közgyűlése *Dóczy Lajos* bárót választotta meg a kaszinó elnökévé. Aelnökök lettek *Ballai Lajos* dr. és *Ruszt József*.

— **Gál Lajos temetése.** A szombaton elhunyt pénzügyigazgató helyett négy órakeremelték el óriási részvét mellett. A temetésen megjelent Arad egész intelligenciája, az egyes hivatalok tisztviselői főnökük vezetése alatt, a pénzügyigazgatóság tisztviselői *Beke* Károly pénzügyigazgatóval, diszruhás pénzügyőrök *Böloni* Béla felügyelővel élükön. Ott voltak a város képviselőiben *Institoris* Kálmán polgármester, *Kádas* Kálmán főjegyző, *Variassy* Lajos és *Lócs* Rezső tanácsnok, *Reicher* Károly főügyész, *Csiky* Károly árvaszéki elnök, a megye részéről *Dálnoki* Nagy Lajos alispán, *Keresztes* Gyula dr. főügyész, *Csernovits* Didodor íráskészigazgató, *Barabás* Béla dr. orsz. képviselő, *Hamsza* Agoston archimadrita, *Ottubay* Károly törvényszéki elnök, *Meszlényi* Antal dr. kir. ügyész, stb. A koporsó a Nagyköruton volt felállítva, melyet a közönség a gyászház előtt teljesen ellepett. A szertartás, melyet *Zárkövy* Bonifác minorita lelkész végzett, rövid, csendes imával ért véget és azután *Botika* Béla pénzügyi titkár bucsubeszédet mondott. A halottas menet, melyben a gyászkocsi diszruhás pénzügyőrök sorozata között haladt, a Széchenyi-, Batthyányi-, és Kossuth-utcákon végig ment ki a felső temetőbe.

— **Aradmegye közgyűlése.** A megye törvényhatósága e hó 29-én, kedden délelőtt 9 órakeremelt meg tavaszi közgyűlését, melyen többek között két Bibics-alapítványi és egy honvéd hadapró-iskolai helyet fognak betölteni.

— **Eljegyzés.** Özv. *La Roche* Béláné Barna Boriska urnót, özv. Barna Zsigmondné szül. Meskó Berta leányát Makón e hó 12-én eljegyezte *Hadfy* Imre alezredes, a m. kir. lugosi 8-ik honvédegyalozred aradi zászlóaljának parancsnoka.

Mawovic Jakab, a *Strasser* és *König* cég cégvezetője Budapesten jegyet váltott *Seidner* Regina kisasszonnyal. *Seidner* Miksa budapesti nagykereskedő és háztulajdonos leányával.

— **Fedák Sári és Degenfeld Imre gróf.** Az „Arad és Vidéke” folyó hó 11-iki számában *Degenfeld* Imre aláírással egy nyilatkozatot közölt, melyben *Degenfeld* gróf megcáfolja a lap azon hírért, hogy ő eljegyezte volna *Fedák* Sárít. Ezt a nyilatkozatot a „Magyarország” folyó hó 13-iki számában reprodukálta. A Magyarországot most a következő helyreigazításra kérték fel:

A Magyarország szerkesztőségének

Budapest.

A „Magyarország” e hó 13-án megjelent számában nyilatkozatot olvastam nevem aláírásával, amelyet állítólag az „Arad és Vidéke” című ujság egy újdonsága következtében tettem volna közzé. Én az Arad és Vidékét egyáltalában nem olvastam és így nem cáfolhattam meg semmiféle hírért. Kérem t. szerkesztőséget, hogy lapjuk legközelebbi számában ezen kijelentésemnek helyt adni sziveskedjék. Tisztelettel Budapest, április 14.

Degenfeld Imre gróf.

Kérdést intéztünk ez ügyben az *Arad és Vidéke* szerkesztőségéhez, a honnan azt a felvilágosítást kaptuk, hogy folyó hó 10-én Budapestről *Degenfeld* Imre gróf aláírással egy táviratot kaptak, melyben *Degenfeld* gróf megcáfolja a hirt s mely távirat jelenleg is a szerkesztőség kezében van. Ugy látszik a fővárosban visszaélt valaki *Degenfeld* gróf nevével, s az Aradra érkezett távirat apokrif. A mai nyilatkozatban mindenestre kitűnik az, hogy a gróf *Fedák* Sárral való eljegyzését nem hajlandó megcáfolni.

— **Segédtszti vizsga.** A főposta hivatalban ma délben ért véget a segédtszti vizsga, melyre hatan jelentkeztek a tanfolyam hallgatói közül. Jeles eredménnyel tették le a vizsgát: *Neszmérák* Kálmán, *Weisz* Miksa, *Jezsik* József, *Bancsik* Imre, jó eredménnyel: *Farkas* Ferenc.

— **Kárász Emil temetése.** A tragikus véget ért aradi államvasuti főmérnök temetése vasárnap délután ment végbe a Batthyányi-utcai halottas házból. A főmérnök temetésén megjelent az államvasutak teljes mérnöki tisztikara, nemkülönben az aradi mérnök és építész-egyesület és az elhunyt nagyszámu ismerősei és barátai. A koporsót a pályaudvarra szállították, honnan még az éjfolyamán Szajolra vitték s ott ma délelőtt tíz órakeremelték örök nyugalomra a családi sírboltjába.

— **Házvétel.** A Szabadságtéren levő, eddig *Sonnensfeld* Károly dr. tulajdonát képező két emeletes bérház a mai napon nyilvános árverésen a Polgári Takarékpénztár birtokába ment át. A takarékpénztárnak az épület 71.000 koronájába került.

— **Kivándorlás Aradon keresztül.** A temesvári rendőrség kérdőre vont egy gyanus utazótársaságot, nyolc gyertyamosi és csenjei családot. Nagy kerülővel, Temesváron és Aradon keresztül igyekeztek Hamburgba, a hol már várták a kivándorlási ügynök megbízottai. Nem is voltak még a kellő irásai és miután több katonaköteles legény is volt közöttük, a rendőrség visszaküldte őket illetőségi községükbe.

— **Drótnélküli telegraf Temesváron.** *Konkoly Thege* Miklós dr. a m. kir. orsz. meteorológiai intézet igazgatója, a ki Temesvár és az egész Dél-Magyarország mezőgazdasága érdekében felállítandó meteorológiai obszervatóriumért már oly sok áldozatot hozott, a temesvári obszervatóriumot legújabbban egy zivatarjelző készülékkel szerelte fel. Budapesten, *Konkoly* személyes felügyelete alatt a meteor-intézet mechanikai műhelyében készült és arra szolgál, hogy ha

valahol, nagy távolságban zivatar törne ki, azt több órával előbb jelezze. A műszer ugyanazon elven alapul, mint a *Marconi*-féle drótnélküli telegraf s érzékenysége oly nagy, hogy a közeledő zivatart már 120—150 kilométerről jelzi és annak minden egyes villámát egy papírszalagra azonnal fel is írja. Ezen műszer birtokában tehát, a temesvári obszervatórium vezetője azon helyzetben van, hogy *Arad*, *Lippa*, *Facset*, *Lugos*, *Ruszkabánya*, *Karánsebes*, *Verse*c, *Nagy-Becskerek*, *N.-Kikinda*, *Makó* és *Pécska* által határolt nagy területen belül, bárhol zivatar volna, azt már akkor, mikor a zivatar még messze a látóhatár alatt van s felhőnek a verőfényes égen nyoma sincs, azonnal közölni lehet.

— **Az új országház hírlapírói karzata.** (Budapesti tudósítók távirata.) Köztudomásuk azok a panaszok, amelyek az új országház ellen felmerültek, részben a képviselőházi terem szűk volta miatt, részben a karzatok miatt. Különösen a hírlapírók karzata ellen merült fel sok jogos kifogás. Az országgyűlési tudósítók karzata ugyanis oly magasan volt és olyan képtelen elrendezéssel építették meg, hogy a hírlapírók szolgálat teljesen lehetetlenné volt tőve. A mikor ez köztudomásúvá lett, a hírlapírók *Vészi* József képviselő vezetésével küldötték *Szell* Kálmán miniszterelnöknek és *Apponyi* Albert gróf képviselőházi elnöknek, hogy hassanak közre a hírlapírók karzat megváltoztatása érdekében. Nos, ma nagy öröm érte a hírlapírókat. *Szell* Kálmán miniszterelnök ugyanis ma délben a képviselőházban arról értesítette *Vészi* Józsefet, mint a budapesti ujságírók egyesületének elnökét, hogy az új országház bizottsága ma döntött a hírlapírók ügyében, még pedig kedvezően. E szerint az elnöki emelvényt akként alakítják át, hogy a hírlapírók számára jobbról is, balról is olyan karzatokat lehessen emelni, amilyen a régi parlamentben van. Az új karzatok kissé magasabbak lesznek ugyan, de a hírlapírók szolgálat veszélyeztetve többé nem lesz.

— **A borosjenői mandátum.** *Solymossy* Lajos báró borosjenői mandátuma ügyében a Kuria tudvalevőleg elrendelte a vizsgálatot. Ennek megejtése végett *Plopu* György nagyváradi ítélőtáblai bíró holnap Borosjenőbe érkezik.

— **Elfogott pénzhamisítók.** *Vingán*, mint levelezőnk jelenti, a csendőrség egy teljesen be rendezett pénzhamisító-műhelyre bukkant, melyben egész tömeg szerszámot és anyagot foglaltak le. A pénzhamisítók feje, *Romanov* Mihály bevallotta, hogy eddig kétezernél több hamis huszfillérest hoztak forgalomba. Temesvárott és a környéken is vannak cinkosaik.

— **Nagy tűzvész egy községben.** Nagybecskerek hírlapírói alapján megemlékeztünk a *béga-szentgyörgyi* tűzvészről, amelyről most a következő részleteket jelentik Nagybecskerekről: A tűz *tizenhét* házat pusztított el a gazdasági épületekkel együtt s hogy a roppant szélben nem esett áldozatul az egész falu a tűzvésznek az szinte csodával határos. A tűz úgy keletkezett, hogy a falunak a vasut mentén Nagybecskerek felé eső részének utolsó háza a tizenegy óra felé arra menő kavicszállító vonat mozdonyából kiszálló szikráktól kigyuladt s rövid egy óra alatt a szél mentében fekvő házak sora lángba borult. Csodálatosképpen csak a szél sodra irányában pusztított a tűz, de egyes házakat kézbe még is magkímélt. Ennek tulajdonítható, hogy az egész község nem pusztult el.

— **Elhunyt testőrkapitány.** *Pálffy* András gróf a magyar testőrség kapitánya ma délután Bécsben meghalt.

— **A torontáli fegyelmi ügyek.** Torontálmege közigazgatási bizottsága ma *Dellimanich* Lajos alispán elnöklété alatt ülést tartott, melyen az alispán bejelentette, hogy a *Kasska* min. tanácsos által elrendelt fegyelmi vizsgálatok legnagyobb része már be van fejezve s így a bizottság legközelebb érdemleges döntést hozhat.

— **Felfüggesztett községi bíró.** Fazekas-Varsándon *Bozgan* Todor községi bírót a járási főszolgabíró több rendbeli szabálytalanságért állásától felfüggesztette.

— **Holdfogyatkozás.** Április 22-én holdfogyatkozás áll be, mely részben Aradon is lesz látható. Az elsötétedés este 6 óra 17 perckor veszi kezdetét, a teljes fogyatkozás 7 óra 26 perckor áll be és 8 óra 52 perckor végződik. A holdfogyatkozás látható lesz a Csendes Óceán nyugati részén, Ausztráliában, Ázsiában, Európában, Afrikában és az Atlanti Óceán keleti részén. Aradon a hold 6 óra 50 perckor fog feljönni, tehát még a teljes elsötétedés előtt.

— **Hazaárulás Romániában.** A román hadügyi kormány — mint Jassyból táviratozzák — titkos feljelentés folytán vizsgálatot indított néhány Jassyban tartózkodó orosz alattvaló ellen, a kiket a feljelentő kémkedéssel gyanúsított. A titokban mezejtett vizsgálat szenzációs dolgokat derített ki. Oroszország néhány kéme, a kik állítólag orosz vezérkari tiszték is egy uttal, már régebbi idő óta térképeket készítenek Románia moldvai vidékeiről és erdőiről. A vizsgálat megállapította az is, hogy Románia összes mozgósítási és csapatbeosztási terveit árulók az orosz kormány birtokába juttatták. A leleplezések kinosan érintették a román kormányt, a mely a vizsgálat érdekében a részleteket titokban tartja. Jassy város lakosságát nagy izgalomba ejtette ez a felfedezés. Bukarestben azonnal minisztertanácsot hívtak egybe s a kormány elhatározta, hogy a legnagyobb titoktartás mellett tovább vezeti a vizsgálatot. *Sturdea* miniszterelnök e szavakkal tett jelentést a királynak az esetről: *Felség! veszedelemben van a nemzeti védelem!*

— **A Kossuth-asztaltársaság ülése.** A Kossuth-asztaltársaság ma este 8 órakor a Jópásztorban népes ülést tartott. Az ülés folyamán *Urhegyi* Alajos, az aradi állami tanítóképző intézet tanára egy maga festette Kossuth-képet adott át kereteskül az asztaltársaságnak. A adományozó csak azt kötötte ki, hogy ha akár kisorsolják, akár eladják, az érte kapott összeget teljesen a Kossuth-szobor céljaira fordítsák. Az asztaltársaság mély hálával vette tudomásul a nemeslelkű adományozást. Új tagokul felvétettek: *Zilahy* Gyula, *Polgár* Sándor, *Bruckner* Odön, *Zachariás* István, *Bécsi* Sándor, *Borbély* János és *Vértési* Ferenc. *Schwarz* Zsigmond titkár végül a legutolsó gyűjtés eredményéről számol be. E héten befolyt a Kossuth-szobor alapjára 242 korona 5 fillér. A jelenlegi álladék 10400 korona.

— **Megjöttek a fecskék.** Régi néphagyomány szerint a fecskéknek Gyümölcsoltó Boldogasszony napja körül meg kell érkezniük déli vándorutjukról. Ezt a régi szabást a lég könnyű vándorai az idén — öök tudják miért — nem respektálták s tény az, hogy tüdőtt legyen a nap bármily meleg, lett legyen a levegő bármily enyhe és balzsamos, de a fecskék, a tavasz igaz és csálhatatlan hírnökei, nem voltak láthatók sehol. Talán megsugta nekik csálhatatlan ösztönük, hogy itteni hazájukban, melynek égővét mérsékelnek csufolja a geografia, megint fejtegető álltak az éghajlati viszonyok, úgy, hogy téle esett a tavasz, a téli hideg pedig csak nemrég, a tavaszi napokban adódott ki. Nos, az okos kismadarak tuljártak a szeszélyes időjárás eszén s hogy dideregni ne legyenek kénytelenek, úgy tettek, mint a nagy urak: meghosszabították délvidéki tartózkodásuk idejét. Ma azt az örömhirt ujságolták, hogy több helyen már fecskét láttak, repdesni, fészket keresni. Nem kell tehát busulni, most már végleg itt a tavasz, mert megjöttek a fecskék.

— **A milliomos leány regénye.** Bernben a napokban orvosi műtét alatt hunyt el egy boldogtalan fiatal asszony: *Szmirnoff* Edgarné, született *La Roche* Julia. Halála rejtélyes körülmények között történt s az ügyben szigorú vizsgálatot indítottak. Még 1896-ban történt, hogy *Szmirnoff* Edgár Bazelben megismerkedett *La Roche* Juliával, egy többszörös milliomos leányával. A szép Julia még kiskorú volt s édes apja ellenzése dacára Angliában egybekelt *Szmirnoff*tal. Az öreg *La Roche* rendkívül dühös volt e miatt, s mikor a fiatal pár visszatért Németországba, az apa egy Konstanc közelében levő gyógyintézetbe záratta leányát. A fiatal asszony azonban már az első éjjel megszökött onnan s a férjénél keresett menedéket, a kivel mostanig együtt élt Bernben. A sze-

rencsétlen véget ért asszony több gyermeket hagyott hátra. A halálára vonatkozó vizsgálat eredményét a hatóság szigorúan titokban tartja.

— **Harc horvát munkások és csendőrök között.** Zágrábból táviratozzák, hogy a bechlinacai közbányában a munkások fenyegető magatartást tanúsítottak az igazgatóság ellen, mire az igazgatóság csendőröket hivatott. A munkások közpörrel és botokkal fogadták a csendőröket. A csendőrök erre tüzeltek és a munkások közül kettőt agyonlőttek, egyet pedig súlyosan megsebesítettek. A vizsgálat folyik.

— **Szíveskedjék cipőt próbálni.** Porter Vilmos Nagy-Aruházában, a Szabadságtéren. Minden tekintetben feltétlenül meg lesz elégedve. Igen nagy a választék. A legfinomabb lábbelit megkaphatja ép úgy, mint a legegyszerűbbet és legolcsóbbat. Minden egyes cipő kézi gyártmány. Könnyű és megtartja formáját. Sárga és barna a cipőkben a legelegánsabb modellek és óriási választék. A legfinomabb zsevró és boxalf cipők. Férfi, női és gyermek cipők. Félcipők és kivagott cipők. Minden bevásárlásról fénykép-bon lesz kiszolgáltatva.

— **Elveszett.** A Deák Ferenc utcától az Andrássy-téren a Neuman palotáig s onnan az Erzsébet körút 8 számú házig egy kis női ezüst óra láncsal kéretük a becsületes megtaláló hogy azt Erzsébet körút 8 szám alá juttassa hol 10 korona jutalomban részesül.

— **x— „A legjobb árut olcsóért.”** Ez a vezérelve a *fiumei kávébehozatali társaságnak*, mely az által, hogy kicsinyben is árusít, alkalmat ad, hogy a közönség a kávét és a teát egyenesen a forrásnál szerezzze be; a mi 20—30 százalék különbséget jelent az árunál is. 5 kg. legfinomabb Cubakávét 16.50 koronáért, 5 kg. hírneves Soerabaja keveréket 19.16 koronáért küld elvámolva és bérmentve Fiuméből az egész országban kiűnő hírnévnek örvendő fiumei kávébehozatali társaság.

Városi közgyűlés Makón.

(Nyolc indítvány.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Makó, április 14.

Makó város képviselőtestülete ma délelőtt tartotta meg ápril havi közgyűlését *Szell* György polgármester elnökle alatt. A közgyűlés napirendjén nem kevesebb, mint nyolc indítvány szerepelt, úgy, hogy a közgyűlés az egész délelőttön 9-től 12 óráig egyebet sem csinált, mint az indítványokat tárgyalta. Kuriozitásból felemlítjük, hogy a nyolc indítványból bármat *Börcsök* Gergely adott be.

A gyűlés első tárgyaképpen *Major* Miklós megyei árvaszéki ülnök indítványát tárgyalták. *Lonovics* Józsefnek, a vármegye volt főispánjának, Makó város díszpolgárává való megválasztását indítványozta *Major* Miklós vagy 80 képviselő aláírásával. *Lonovics* József főispán érdemeit tettek bizonyítják, az arad-csanádi vasút, az apátfalva-csanádi vashíd, a megyei árva-ház, a főgimnázium és számos közintézmény az ő nevével elválaszthatatlanul össze van forrva s ezért az állandó választmány az indítványt elfogadásra ajánlotta.

Börcsök Gergely tökéletlenkedett az indítvány ellen. *Lonovics* főispánja alatt — ugymond — sok helytelen határozatot hoztak a megyén, például azokat a végzéseket is *Lonovics* irta alá, a mikkel az ő felebbezését elutasították. A főgimnáziumból sincs haszna a városnak, mert minden évben 20.000 koronába kerül. Ellenindítványt adott be, hogy a *Major* indítványát egyszersmindenkorra vegyék le a napirendről.

Major Miklós *Börcsök* kirohására annyit jegyez meg, hogy pár nap előtt még *Börcsök* maga is helyesnek találta, hogy *Lonovics* a város díszpolgárává megválasztassék.

Végezetül azért csak szavazásra ment a dolog s 65 szóval 29 ellen *Lonovics* József Makó város díszpolgárává megválasztott.

A második indítvány *Börcsöké* volt. A város a bérépületének emeleti lakását *Kubinyi*

Mihály volt csanádmegyei tanfelügyelőnek adta ki haszonbérbe. Mikor a lakást át kellett volna adni, a képviselő nem eresztette be *Kubinyit*, azután meg *Kubinyinak* nem kellett a lakás s így pörre került a dolog. Vesztés — ősi szokás szerint — a város lett. És most *Börcsök* Gergely azt indítványozta, hogy az 1400 koronányi kárt azok fizessék meg, a kik a pör okozói voltak. *Bakos* főjegyző az indítvány ellen szólalt fel, de a többség elrendelte a vizsgálatot annak kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség. A városi képviselőválasztások irányában is indítványozott *Gergely*. Ez ugyan még messze van s *Börcsök* csak azt az álláspontot kérte elfoglalni, hogy az ilyen mű választások mindig vásárnapra tüzessenek ki. Elfogadták. *Börcsök* Gergely harmadik indítványa a marhalegeltetési díjakra vonatkozott. A város a landori erdőt legeltetés alá ki szokta adni s a legeltetési díj ős idők óta két éven alóli jószágoknál 10, idősebbeknél 20 koronában van megállapítva. Az indítvány szerint azt mondja *Gergely*: „az a marha, a ki 1 éves, 10 koronát fizessön, a ki 2 éves, az 15 koronát, a ki pedig idősebb, az 20 koronát fizessön.” Az indítványt annyira elfogadták, hogy még a birtokon kívüli felebbezést is kimondták.

Elek Lajos czipész-iparos a judikai vásár napjának megváltoztatását kérte. De mert a tanács ezt nem javasolta s az indokolást *Elek* is helyesnek látta, indítványát visszavonta.

Sánta József és társainak indítványára a képviselő elhatározta, hogy a dülő-utak kiigazítására bizottságot küld ki.

Érdekesség tekintetében az indítványok között elől állt a *Szentpéteri* Sámuelé. *Szentpéteri* a városi fogyasztási adóhivatalnál pénztárnok volt. Tiszti biztosítéka a házára volt táblázva s a háza ma is le van kötve, mert az öt év előtt beadott számadásai még ma sincsenek felülvizsgálva, a város egyetlen számvevője a folyó munkák mellett nem képes a számadásokat felülvizsgálni. Indítványozza ezek folytán, hogy a képviselőt egy alszámvevői és egy számtiszti állást szervezzen. A tanács csak az alszámvevői állás rendszeresítését javasolja a közgyűlésnek.

Börcsök Gergely egyik állást sem szervezi. Megnyugtatta *Szentpéterit*, hogy ha egy pár nap, vagy év alatt nem is veszik még le az ovadékot a házáról, valamikor csak leveszik. Azért kár új állást szervezni.

Szentpéteri Sámuel polemizál *Börcsökkel*. Nem a vagyonát félti ő, hanem öreg ember már, minden nap meghalhat s az a vágya, hogy ha hiba van a számadásban, azt neki mondják meg, ne az unokáinak, mert ő tud felvilágosítást adni, de az unokái nem.

Váry Károly számvevő legalább kisegítő alkalmazását kéri, *Gróff* Gyula pedig azt ajánlja, hogy a gazdasági tanácsosi állást, a mely még be sem volt töltve, töröljék el s helyette alszámvevői állást rendszeresítsenek. A közgyűlés többsége *Gróff* Gyula indítványát fogadta el s utasította a tanácsot, hogy a jövő gyűlésre ily irányu előterjesztést tegyen.

Az utolsó indítvány *Orbán* Ignác főmérnöké volt. Több hasznos újítást akart bevinni az építési szabályzatba, de abból csak annyit fogadtak el, hogy ezentúl a főtéren csak emeletes ház építésére adnak ki engedélyt, a többi elvetették.

A közgyűlés ezzel ért véget 12 órakor, délután 3 órakor pedig folytatták. Kisebb jelentőségű ügyek, miniszteri leiratok, jelentések maradtak délutánra, ezeket tudomásul vették.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 14.

Déltőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Nyugodt irányzat mellett 10,000 métermázsza került forgalomba, kezdetben tartott, később nyugodt áron. Egyéb gabonanemek változatlanok, rozs néhány fillérrel drágább. Időjárás szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza áprilisra	9.30—9.31
Buza májusra	9.13—9.14
Buza októberre	8.—8.01
Rozs áprilisra	7.96—7.31
Rozs májusra	
Rozs októberre	6.61—6.62
Zab áprilisra	7.12—7.13
Zab májusra	
Zab októberre	5.85—5.86
Tengeri májusra	4.92—4.93
Tengeri júliusra	5.06—5.08
Repce augusztusra	11.85—11.95

Zárlat 5 órakor:

Buza áprilisra	9.27—9.28
Buza májusra	9.11—9.12
Buza októberre	7.99—8.—
Rozs áprilisra	
Rozs májusra	
Rozs októberre	6.60—6.61
Zab áprilisra	
Zab májusra	
Zab októberre	5.85—5.86
Tengeri májusra	4.92—4.93
Tengeri júliusra	5.06—5.07
Repce augusztusra	11.80—11.90

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	675.35
Magyar hitelrészvény	689.25
Leszámitolóbank részvény	442.50
Rima-Murányi vasúti részvény	507.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	661.50
Közúti vasút	642.50
Városi villamos vasút részvény	314.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, április 14.

Magyar aranyárjádék 4%	119.85
Magyar koronárjádék 4%	97.50
Magyar arany 4 1/2 %	120.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.60
Magyar keleti vasút	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.30
Magyar italmegváltási kötvény	100.65
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	200.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	164.25
Osztrák papírjádék	101.40
Osztrák járadék ezüst	101.25
Osztrák járadék arany	121.—
Koronárjádék	99.25
1890-iki államsorsjegyek	152.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1593.—
Magyar hitelbankrészvény	691.50
Osztrák hitelbankrészvény	677.—
Osztrák-magyar államvasút	663.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.08
Német birodalmi márka	117.35
London	240.30
Páris	93.55

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 5.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbesről sz. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

NAPIREND.

Április 15. Kedd. Róm. kath. naptár: Anasztázia. — Protestáns naptár: Neszte. — Görög-keleti naptár (április 2): Titusz. — A nap két 4 óra 56 perckor, nyugszik 6 óra 32 perckor — A hold két 10 óra 55 perckor, nyugszik 0 óra 58 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, elvélve csapadék, zivatarok.

Kölossej-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Április 15. Az aradi izraelita jótékony nőegylet közgyűlése délután 3 1/2 órakor. — Világos hegyközség közgyűlése délután 2 órakor.

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: **Catulle Mendès.** [21]

(Folytatás.)

Mindazonáltal az ügyek nem úgy mentek, mint Brascasson szeretne volna. Ő gőzerőt sejtett, de a szerencse kereké azért nagyon lassan fordult. Vagyon nélkül egyetemi hallgatók. fősvény kereskedők akadtak Spanyolország apró északi városában, Milbao, Tolosa, és Burgoshban a horogra. — Pénzüket nem volt, hogy nagyobb városok az okozhassanak feltűnést. A véletlen segített rajtuk. Egy este, midőn Brascasson a szokottnál durvábban verte, Frascuella hosszú, éles, megdöbentető kiáltást hallatott. "Termett! hiszen neked hangod van!" és énekelteni kezdé, noha még sirt. Valóban felséges hangja volt, mely a alt legmélyebb hangjegyeitől a legmagasabb sopránig kiterjedt. Brascasson örjögött örömeiben.

Franciaországba vitte Toulouseba, hol a Bathibál ügyét már régen elfeledték, mert több év folyt le azóta. Frascuella, ki mindenbe beleegyezett, hagyta magához járni a mestereket, s a Conservatorium növendéke lett, ámbar nem volt kedve hozzá. De a zene nemsokára hatott ő rá is. A dalokban rejlt varázs olyan volt neki, mint az élő karok ölelése. Szenvedélyesen megszerette a zenét, mint a pazar fényűzésű ágyat, és éppen olyan dühös művész nő vált belőle, mint a milyen heves nő volt. A művészet frenetikus örömlánya. Brascasson kezeit dörzsölte.

— "Ez felséges lesz és rendkívüli."

De miből fedezze a tanítás költségeit? Először a nagy Colonnei-uton egy kis játékházat, rendezett be, hová a tanulók jártak vesztelni. Ebből kevés jövedelme támadt, de egyéb semmi, mert Brascasson most már valódi erényőr lett Frascuella mellett. Egy anya nem lehetett volna szigorubb.

— "A hangod miatt, millo d'ons!" volt most a refrain. Végre, midőn már nem volt mit tovább tanulni és készen látta benne a nagy művésznőt, hirtelen léptette fel, hogy vakitson. A Capitole-színházban játszott először Gloriane név alatt, — melyet Brascasson talált fel számára — s megszerették, bámulták és imádták; elutaztak Olaszországba és Gloriane név alatt furorét csináltak Bolognában, Veleucében és Florenben és ettől kezdve sorra vették a fővárosokat: Turintól Berlinig, Bécsből Madridig; Frascuella minden este diadalmában, uszot gyújtva szenvedélyeket, odaadva magát teljesen művészetének, Brascasson ellenben elégedetten, de mindig résen állva, higgadt ésszel alkudozott az igazgatókkal és szerzőkkel, szolga és ur volt továbbra is, aki fésülte és verte, egészen addig a napig, midőn a már híressé vált Gloriane elragadóan, alig felöltözve, a tengerzöld satin és túll ruhában, melyet az előzőestén a királynő viselt, a pompéji házikó bálján, hófehér bőrével és aranyhajával az olasz operában a "Traviata" szerepében fel nem lépett.

Frascuella sohasem szeretne, ha nők szolgálnák fel és így annyival inkább tetszett neki, hogy egy férfi rendezze a butorokat, seprile a szőnyeget, mialatt ő papucsait húzza fel; — hogy előbe viszi a tükröt és megfésüli haját folytonos bókolás közben. Mert Brascasson szolgái modora vigyítva volt mindig a legnagyobb udvariassággal. Egészen nélkülözhetlenné vált, ha nem volt otthon, Frascuella még a legszüksé-

gesebbet sem tudta maga előkeresni, úgy hogy egy napon ekként szólalt fel;

— "Valóban azt sem tudnám mit kezdjek Brascasson nélkül."

Másrészt Brascasson sohasem volt terhére és mindig tudta, mikor ne legyen otthon. Városról-városra járva, kalandokból kalandokba rohanva, mindenütt szeretve, sokkal szabadabbnak érezte magát, mint azelőtt. Pedig rabszolganő volt. Brascasson annyi figyelemmel, gondtal és mosolylyal forgott mindig körülötte, hogy észre sem vette, mint fűződik a lánc mindig szorosabbra, míg végre teljesen fogolylyá lett. Frascuella kétségkívül nem volt valami nagy szellemi tehetségekkel felruházva, s ha volt is, az és örökös mámor valami sajátos bódultságban tartotta, s ha némelykor vad lelkesültségében mégis csak úgy ömlött belőle a föllengző szóár, sokkal őszintébb sokkal erőszakosabb volt és sokkal inkább egy gondolatnak élt, mintsem képes lett volna a ravaszsgot észrevenni, vagy magát felszabadítani. Különbben is nagyon gyorsan visszaesett abba a szellemi tehetetlenségbe, melyet érdekeinek örökös hevültsége idézett elő. Hagyta tehát magát gond nélkül vezetni.

Brascasson ellenben, mihelyt észrevette, hogy a rabság már teljes, brutálisan lépett fel és hirdette diadalát, mint az ellenség, ki az éj leple alatt lopózik be a várba és egyszerre bontja ki a zászlót. Azelőtt alázkodott, bizalmas és mosolygó volt, most egyszerre szigorú, uralkodó tekintettel lépett fel. Azelőtt hízelt, könyörgött, most zsarnoki hangon parancsolt; "Megengedem!" vagy. "Megtiltom!" Most már ő válaszolt a számára. "Ezt nem akarom!" "Miért?" "Mert szegény." De leg-többször csak ennyiből állott a megokolás: "Mert nekem úgy tetszik." S Frascuella azokhoz fordult, kiket ő kijelölt számára. Hatalmas és feuséges létére egy gyenge, hitvány emberkének, mint a megszelidített elefánt vezetőjének engedelmesskedett, azt tette, vagy nem tette, amit ő akart. Némelykor fellázadt mégis, Brascasson elverte, noha erősebb volt és félkezével szétépphette volna a kis embert, vagy egy ökölcsapással bezúzhatta volna bordáit, ehelyett megfordult, hogy hátán kapja az ütletet, ahol kevésbé fáj és meg se moccan, mintha élet sem volna benne. Néha, miután jól megverte, hirtelen megváltoztatta kedélyét és bizelgő hangján: "Kincsem-"nek nevezte, cirógatván bársony arcát. S Frascuella igen elégedettnek érezte magát.

(Folytatás következik.)

NYILTTÉR.*

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Aradon, Templom- és Kazinczy-utcák sarkán

villamos csengő,
telefon és villámhárító felszerelési
műhely

nyitottam, hol minden e szakba vágó munkákat, ugyszintén

orvosi villanygépek és telepek

javítását, légszesz és villamos csillárok átalakítását pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett elfogadom.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel:

Diamant Ferenc,
villamos műszerész, vizegázott
elektrikus.

645

Egyszersmind bátorkodom becses figyelmét fölhívni, hogy

Diamant Miksa bádigos műhely

részére, itt mindennemű rendelések elfogadtnak.

Költözködők figyelmébe!

Teljesen ingyen és teljes jótállás mellett

elfogadok

lakások féregmentessé tételét

mindenkitől,

.ki lakását általam festeti.

Tisztelettel

693

BRAUN SAMU

szobafestő és mázó

Arad, Szabadság-tér 10. sz.

Üzlet áthelyezés!**Müller J. és Fia**

mű-festő és ruha vegytisztító intézetét

Asztalos Sándor-utca 2—3. és Forray-utca 4. szám

alá helyezte át.

Az eddig **Andrássy-tér 20. szám**
alatt átadott ruhák mai naptól fogva

Asztalos Sándor-utca 2—3. sz. alatti

fő üzletünkben

681

vehetőek át.

Kiváló tisztelettel

MÜLLER J. és FIA.**MINDEN HÖLGYNEK**

SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE**MARGIT-CREMET**

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenős, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrarkát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit poudér 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Armin, Elekén: ifj. Pekker István, Földeákon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kunagotán: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrtán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzeros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pecskán: Rokszin János, Pankótán: Posevitz Gusztav, Pityaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Símandon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tauerzon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgo Géza urak gyógyszerárakban.

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdőhelyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúz, köszvény és idegszába ellen

a villamfényfürdőket,

400

idegesség ellen hidegvíz-gyógymódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,

Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek.

☛ Telefon 270.

Nyilvános köszönet egy kiváló szépitőszernek. Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által feltalált **Ibolya-eréme** kitűnő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fogadja örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szeplőimet és májfoltokat, egyuttal biztosítom, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5.

Kitűnő tisztelettel Marsatzky Adél.

Szeplő, májfolt, bíbrós, bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-téle****IBOLYA-CRÉME**

Ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-eréme szappan 35 kr. Ibolya puder fehér, rózsás és krém színben 60 kr.

Hajós-**IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosfele dörviz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérliliom és rózsás színben tündöklő varázsszint kölcsönöz. **1 üveg 50 krajczár.**

☛ Óvakodjunk értéktelen hamisításoktól! ☛

Ibolya-erémem csinos gömbölyű kék dobozban van és tőrvenyes védjeggyel van ellátva. Kapható a készítő és feltalálónál**Hajós Árpád**

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Aradon kapható Vojtek és Weisz uraknál is.

BLOCH H.

papirkereskedése,

könyvnyomdája és fényképészeti cikkek raktára

ARADON.

Minden bel- és külföldi állványos és kézi gép és lencse, valamint mindennemű fényképészeti eszközök, szárazlemez, fényérzékeny papírok és levelező lapok

eredeti gyári árak mellett.

Terjedelmes

képes árjegyzékemet

kivánatra küldöm.

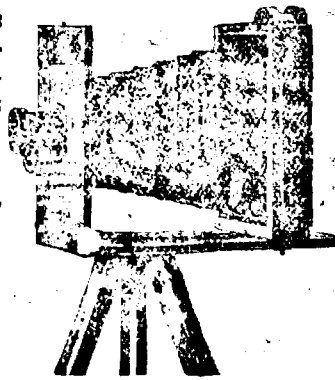
Nagy raktárt tartok: Dr. Kurz, Kodak, Germania, Schlessner, valamint a legjobb hírnevű „Nonpareille” cikkekből.

Bármelyik gépet vagy lencsét, legyen az bel- vagy külföldi, ha nálam raktáron nincs, azonnal hozatom. Ez a megrendelőnek megbecsülhetetlen előnye, mert a tárgyakat átvétel előtt megtekintheti és költségmentesen kapja.

Levélbeli megrendelések szakszerűen és gondosan teljesíttetnek.

BLOCH H.

Képes levelezőlapok legnagyobb választéka; minden újdonság raktáron.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó-
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűből 8 fillérbe kerül. A
kísérletnek előre fizetendő. Ár-

ostásokat a kiadóhivatal ad; leve-
beni kérdésekhez a válasza való-
lyog mellékiandó. Telefon arctólókat
sem ad a kiadóhivatal.

Egy háló szoba butor

alig használt, eladó. Bővebbet a
kiadóhivatalban 725

Egy nagy boros pincze

nagy hordókkal ellátva, bérbe ve-
hető Perényi-utca 2. szám, Ká-
szonyi-féle házban. 439

Egy csinosan butorozott

szoba két intelligens ur-ember
rézére kiadó. Esetleg jó házi
kosztot is kaphatnak. Bővebb fel-
világosítás nyerhető Deák Ferencz-
utca 32. szám. I. em. 13. ajtó. 701

Szöllő birtokosok

figyelmébe.

Hat és hét láb hosszú hasított

tölgyfa

szőlőkarók

jutányos árban kaphatók

Oravetz Miklós

fakereskedésében. 708

Aisó-Maros-part 25.

Borszivattyuk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári árakon

Hönig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 1446

tüzi fecskendők

és kutak.

Székudvaron,

egy jóforgalmu helyen álló

háza,

melyben

vegyeskereskedés és korlátlan

italmérés

üzetik. 971 □-öl területű jól
termő oltvány szőlővel beülte-
tett telekkel, 7200 koronáért
kedvező fizetési feltételek mel-
lett, más vállalkozás miatt

eladó.

Értekezhetni Matkovcsik Mi-
hálnál a köz-éghazán. 650

A V I S O!

Néhány legelőkelőbb bank és földhitelintézet képvi-
seletében

e hó 15-ike estig itt tartózkodom

(Központi szálloda II/26. d. e. 10—12-ig, d. u. 3—7-ig.

Kölcsönöket kaphatnak hivatalnokok, katonatisztek, keres-
kedők stb. 15 évig terjedhető törlesztéssel. Fizetés rendezések.
Házakra, földekre 50 éves 4 1/2%-os amortisatióra (kész-
pénz, nem záloglevél.) — Felvilágosítást bárkinek készség-
gel nyújt.

Somogyi L

Budapesti bank-iroda tulajdonos Próféta utca 5. sz.
710

!! Előzetes költség teljesen kizárva !!

2008—1902. köz. szám.

Hirdetmény.

Alulírott városi tanács közhirre teszi, hogy Torda-Aranyos
vármegyében, Felső-Füged község határában fekvő erdőségéből
a folyó évben 160 kat. hold fatömege kerül eladásra, mely ki-
válóan cserzésre alkalmas. Az állatok kora 16—20 évig. A
legközelebbi vasuti állomás a 16—20 km-tre fekvő Felvincz.
Jó ut vezet az erdőhöz. Eladási egységár az ürmeter, úgy fe-
kete ölekre, mint vargafára.

Ezen cserzésre való anyagmennyiségnek árverése folyó hó
24-én d. e. 10 órakor Nagyenyeden a tanácsháznál tartatik
meg. Részletesebb felvilágosítás a városi főerdésznél nyerhető,
a hol az árverési feltételek is megtudhatók. Az elkészve beér-
kező ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Nagyenyeden, 1902. évi április hó 4-én

Városi tanács.

Dr. Varró László

polgármester.

724

Rozsnyay-féle

chinin czukorka, chinin csokoládé

pályakoszorozott készítmény.

gyermekeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő siker-
rel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi,
ha a csomagoló papíron Rozsnyay Mátyás névaláírása
olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a
szoba levegőjének felfris-
sítésére és tisztítására

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek
segélyével pár perc alatt zamatos, finom
likőrt készíthetünk.

Barack
Anizette
Benedictine

Cacao blanc
Chartreuse
Curacao

Cseresznye
Marasquino
Kávé

Császárkörte
Vanília
Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszer-tárában

Aradon, Szabadság-tér.

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók
a legjutányosabb árban a ter-
novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a
a tauczi országút melletti rak-
tárból. 704

Husvét

kitűnő Magyarádi és Ménési
fehér és vörös

הַבַּיִת

BORT,

valamint kitűnő

Szerémi szilvóriumot

ajánl

Donáth Simon,

az arany A. B. C. hez. 728

Ha

ujkerékpárt akar venni,
vagy

kerékpárját

javitani óhajtja, forduljon

Kalmár József

muszerészhez. 588

Arad, Salacz utca 2.

TELEFO.

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA.

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvétetnek, vagy be-
cseréltetnek.